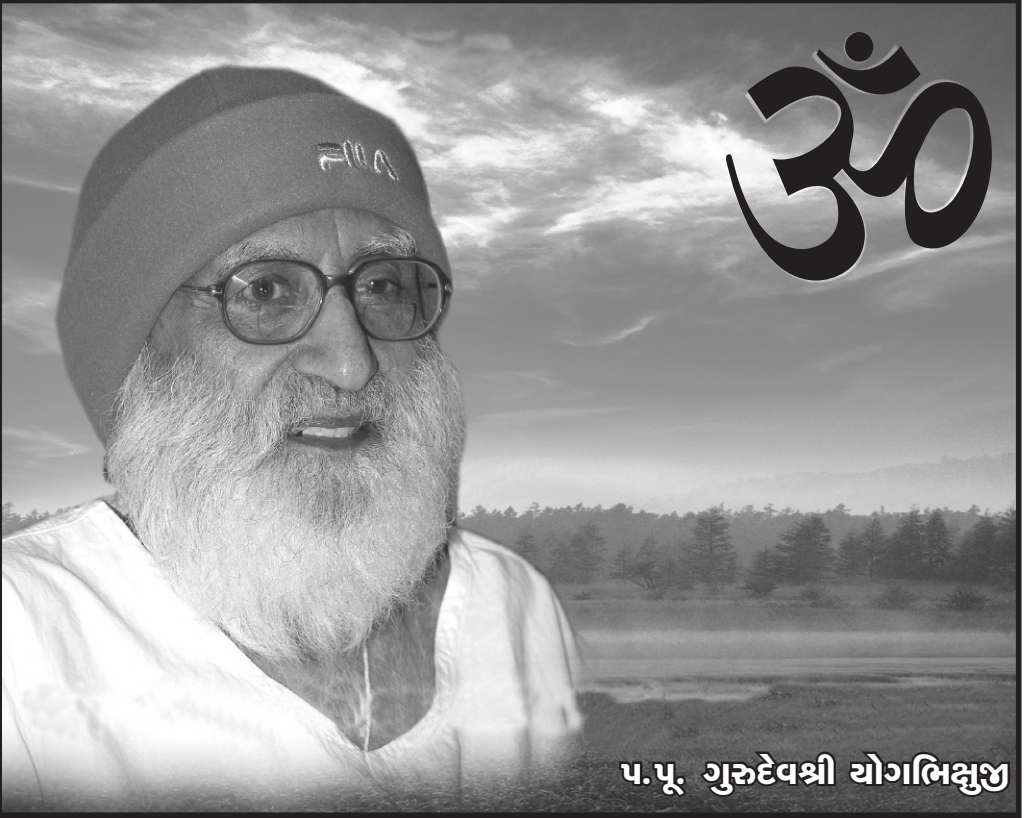


ॐ

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

# रुतम्भरा

आत्मनो हिताय जगतः सुभाय



प.पू. गुरुदेवश्री योगभिक्षुज

वर्ष - ३४ (ओक्टोबर, नवेम्बर, डिसेम्बर)

मानद् तंत्री : मिनिष पटेल

VOL - XXXIV 2018-19

ISSUE-II

‘योग’ भिक्षा लावीओ, ‘भिक्षु’ जनी गुरुद्वार;  
मुमुक्षु जइर पामशे, सौनो मुजमां भाग.

॥ ॐ ॥  
॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

**પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજના નેવુમા વર્ષ દરમિયાન નિઘરિલ સર્વજીવ હિતાર્થે કરવાના કાર્યોની સૂચિ :**

૧. સ્વાધ્યાય : દર ગુરુવારે સવારે ૭-૦૦ અથવા રાત્રીના ૯-૦૦ વાગ્યે. (ગુરુપ્રેમીઓના પોતાના ઘરે).
૨. ગાયત્રીમંત્રના જપ : ઓછામાં ઓછા નેવું લાખ મંત્રો (સૌના મળીને). (પોતે કેટલી માળા કરવાના છે તે જણાવી દેવાય તો સારું).
૩. ગાયત્રી-મારુતિયજ્ઞ અને સ્વાધ્યાય : વર્ષ દરમિયાન ઓછામાં ઓછા બાર. જુદી-જુદી જગ્યાએ (માગણી મુજબ) અમદાવાદ કે અમદાવાદની બહાર તથા જુદી-જુદી જગ્યાએ સમૂહમાં સ્વાધ્યાય કરવાનો પ્રયત્ન કરવો.
૪. પ્રચાર-પ્રસાર : ઓમ્પરિવારના દરેક સભ્યે રૂ. ૫૦૦/-ની કિંમતના પુસ્તકો (ઓમ્પરિવાર દ્વારા પ્રકાશિત) વહેંચવાં અથવા વેચવાનો પ્રયત્ન કરવો.
૫. રુતમ્ભરાના આજીવન સભ્યો : ઓમ્પરિવારના દરેકેદરેક સભ્યે ઓછામાં ઓછા બે આજીવન સભ્ય બનાવવા પ્રયત્ન કરવો.
૬. બાળકોમાં સંસ્કારસિંચન શિબિર : પાંચથી પંદર વર્ષનાં બાળકો માટે વર્ષમાં બે વાર એક રાત્રી અને બે દિવસનો સંસ્કારસિંચન પ્રવાસ.
૭. મોબાઇલ એલિકેશન : પ.પૂ. ગુરુદેવનાં ફોટા, વીડિયો, ભજનો વગેરેની એપ. બનાવવી.
૮. ડોક્યુમેન્ટરી : પ.પૂ. ગુરુદેવના જીવનને આવરી લેતા, પ્રેરકપ્રસંગોની એક ફિલ્મ બનાવવી.
૯. જૂના રુતમ્ભરાના અંક : જુદા-જુદા બાર અંકોનો એક અંક બનાવવો.
૧૦. 'આજનું ભાથું' પ.પૂ. ગુરુદેવ દ્વારા ફેસબુક પર "આજનું ભાથું"એ મથાળા નીચે પીરસાતા સત્સાહિત્યને પુસ્તક રૂપે પ્રગટ કરવું.

**પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રીયોગભિક્ષુજી મહારાજના ૯૦મા આખા વર્ષ દરમિયાન 'સર્વજીવ હિતાર્થે' જે કાર્યક્રમ નક્કી થયા છે, તેમાંનો આ પણ એક છે, જેમાં થશે 'સ્વાધ્યાય', 'પર્યાવરણ-પરિશુદ્ધિ યજ્ઞ' અને 'ગાયત્રી-મારુતિ યજ્ઞ'. આ પ્રસંગ જ્યાં ઊજવાઈ રહ્યો છે, ત્યાંનાં સ્થળ, વાર અને તારીખ:**

| ક્રમ | તારીખ અને સમય                            | કોને ત્યાં                                    | સ્થળ  |
|------|--|---|---|
| ૨૪.  | ૭-૧૦-૧૮, રવિવાર<br>સવારે ૧૦.૦૦ થી ૧.૦૦   | ઓમ્ પરિવાર, ઉમરેઠ                             | તુષારભાઈ પંડ્યા<br>બળેલીની પોળ, ઉમરેઠ   |
| ૨૫.  | ૧૪-૧૦-૧૮, રવિવાર<br>રાત્રે ૭.૦૦ થી ૧૧.૦૦ | જીજ્ઞેષ સોમાભાઈ પટેલ<br>નવરાત્રી ગરબા         | ૩/બ, પલિયડનગર સોસાયટી, દર્પણ સર્કલ પાસે,<br>નારણપુરા, અમદાવાદ   |
| ૨૬.  | ૨૮-૧૦-૧૮, રવિવાર<br>સવારે ૧૦.૦૦ થી ૧.૦૦  | મંજુબેન રાવલ<br>વિરેનભાઈ જોષી                 | શરણેશ્વર મહાદેવ, હળવદ.<br>પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનું મૂળ વતન                                |
| ★    | ૨-૧૧-૧૮, શુક્રવાર<br>સાંજે ૪.૩૦ થી ૭.૦૦  | ઓમ્ ગુરુદેવ જયંતી<br>કાન્તીભાઈ એ. પટેલ (Eng.) | કોમન પ્લોટ, શાકુંતલ બંગ્લોઝ, સત્તાધાર સર્કલ પાસે,<br>બી.આર.એસ.ટી. બસ સ્ટેન્ડ સામે,<br>ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ. |
| ★    | ૮-૧૧-૧૮, ગુરુવાર<br>સવારે ૭.૦૦ થી ૮.૦૦   | નૈષધભાઈ વ્યાસ<br>બેસતુ વર્ષ                   | ૩, ગંગાધર સોસાયટી, સરદાર પટેલ હાઈસ્કૂલની સામે,<br>મણીનગર, અમદાવાદ-૮.                                      |
| ૨૮.  | ૨૫-૧૧-૧૮, રવિવાર<br>સવારે ૯.૦૦ થી ૧૨.૦૦  | ગોપાલભાઈ શાહ (USA)<br>ઉમરેઠવાળા               | ૩/બ, પલિયડનગર, દર્પણ સર્કલ પાસે,<br>નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩.   |
| ★    | ૩૦-૧૨-૧૮, રવિવાર<br>સવારે ૧૦.૦૦ થી ૧.૦૦  | શ્રી ગાયત્રી અનુષ્ઠાન<br>સાધના શિબિર          | નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ, નાથાભાઈ એ. પટેલના ખેતરમાં,<br>મુ. પલિયડ (વેડા), તા. કલોલ, જિ. ગાંધીનગર.             |

- નોંધ : ૧. ઉપરના કાર્યક્રમોની જાણકારી કે તારીખ નોંધાવવા માટે નીચેના ફોન નંબરનો સંપર્ક કરવો.  
૨. ઉપરની તારીખ કે સ્થળમાં ફેરફારની શક્યતા હોવાથી કાર્યક્રમના ૧૦ દિવસ પહેલાં તપાસ કરી લેવી.  
૩. દૂરનાં સ્થળોએ જવા આવવા માટે લકઝરીની વ્યવસ્થા કરવામાં આવશે, તેની પણ ૧૦ દિવસ પહેલાં તપાસ કરી લેવી.

**ફોન : ૦૭૯-૨૭૬૮૧૪૮૭, ૨૭૯૧૧૯૫**

**મો. ૯૮૨૫૦૨૩૩૦૪-ડૉ. પરેશભાઈ, મો. ૯૮૨૫૦૨૩૩૧૪ - ડૉ. સ. સ. ભિક્ષુ**

- પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજશ્રી સાથેનાં પ્રેરક પ્રસંગો-સંસ્મરણો સંક્ષિપ્તમાં આપકાર્ય છે.
  - "ઓમ્પરિવાર"ની કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓ વિશેની માહિતી પણ સંક્ષિપ્તમાં આપકાર્ય છે.
- નોંધ : જગ્યા-મર્યાદાને કારણે અન્ય કૃતિ-સામગ્રી સ્વીકારી શકાતી નથી. - રુતમ્ભરા સંપાદનસમિતિ

॥ ॐ ॥

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

## रुतम्भरा (ऋतम्भरा) ओटले अनुभवयुक्त सत्यथी ભરેલું બહુજનહિતાય-બહુજનસુખાય

તંત્રીસ્થાનેથી...

‘રુતમ્ભરા’ સામયિક કે જે છેલ્લાં તેત્રીસ વર્ષથી પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજની વાણી અને વિચારોને વધુ ને વધુ વ્યક્તિઓ સુધી પહોંચાડે છે, તેમાં ઓમ્પરિવારનાં ઘણાં ગુરુભાઈ-બહેનોનું યોગદાન રહેલું છે. લેખનકાર્યથી શરૂ થઈને પોસ્ટિંગ કાર્ય સુધી ઘણા સ્વયંસેવકો અવિરત કાર્ય કરતા રહે છે. આ કાર્યને સુગઠિત-વ્યવસ્થિત કરવામાં શ્રી નૈષધભાઈ વ્યાસ (પૂર્વતંત્રી) અને શ્રી ડૉ. સ.સ. ભિક્ષુજી (સંકલનકર્તા)એ ખૂબ મોટો ફાળો આપેલ છે.

‘શ્રી નૈષધભાઈ વ્યાસ’ નામ સાંભળતાં જ તેઓને જાણનાર વ્યક્તિને ઊર્જાનો આભાસ થાય, કહે છે ને કે ‘સારા કામમાં વિઘ્નો વધાર!’ ‘રુતમ્ભરા’ની શરૂઆતમાં આવેલી મુશ્કેલીઓ અને વિઘ્નોને અડગતાપૂર્વક-નીડરતાપૂર્વક પાર કરીને આટલાં વર્ષો સુધી સામયિકને સૌ સુધી પહોંચાડવામાં શ્રી નૈષધભાઈ વ્યાસનો ખૂબ મોટો ફાળો છે. પોતાના વિચારોમાં અડગ અને સાચા તથા સારા કામ માટે કોઈની પણ સામે કોઈ પણ સંજોગોમાં વિશ્વાસપૂર્વક પોતાની રજૂઆત મૂકતા, શ્રી નૈષધભાઈ વ્યાસ આજે પણ ઈન્ટરનેટના માધ્યમથી પૂ. ગુરુજીની વાણી અને વિચારોને વધુને વધુ વ્યક્તિઓ સુધી પહોંચાડવાનો પ્રયત્ન કરે છે.

શ્રી ડૉ. સોમાભાઈ એ. પટેલ કે જેમનું આધ્યાત્મિક નામ ડૉ. સદ્ગુરુ સમર્પણભિક્ષુ (ડૉ. સ.સ.

ભિક્ષુ) છે. પૂ.ગુરુજી દ્વારા અપાયેલ આધ્યાત્મિક નામમાં જ તેમના વિશે જાણી શકાય છે. પૂ. ગુરુજી અને તેમણે નક્કી કરેલાં કાર્યો માટે સંપૂર્ણ સમર્પિત એવા ડૉ.ભિક્ષુજીએ આ સામયિકને પુસ્તકાલયો અને વૃદ્ધાશ્રમો સુધી પહોંચાડવામાં ઘણો મોટો ફાળો આપેલ છે. પૂ. ગુરુજીનાં નેવુંમાં વર્ષની ઉજવણીમાં ‘રુતમ્ભરા’ના વધુ ને વધુ આજીવનસભ્યો બનાવવાની પહેલ કરીને વધુ ને વધુ વ્યક્તિઓ સુધી પૂ. ગુરુજીના વિચારોને પહોંચાડવાનો તેઓનો સંકલ્પ છે.

‘રુતમ્ભરા’ ત્રિમાસિક એ પ.પૂ.ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજની સાધના અને અનુભવોનો નિચોડ છે. પૂ. ગુરુજી દ્વારા અપાયેલ આશીર્વાચનો, તેઓશ્રી રચિત પુસ્તકોમાંથી લીધેલ અંશો તથા તેમના શિષ્યો-ભક્તો દ્વારા વર્ણવેલ અનુભવોનું એક સાથે એક જ પુસ્તક-સામયિક ‘રુતમ્ભરા’માં આલેખન થતું રહે છે. પૂ.ગુરુજી દ્વારા ફેસબુકમાં ‘આજનું ભાથું’ શિર્ષક હેઠળ મૂકાતાં સુવાક્યો-સુવિચારો પણ ‘રુતમ્ભરા’માં છપાતાં રહે છે. આમ, આ ત્રિમાસિક એક જ્ઞાનથી ભરપૂર તથા આપણાં જીવનને સાચી સમજણરૂપ જીવવા માટે મદદકર્તા છે.

પૂ. ગુરુજીના તથા વડીલોના આશીષ અને તમારાં સૌના સહકારથી ‘રુતમ્ભરા’ સામયિક દ્વારા પૂ. ગુરુજીનાં લોકકલ્યાણ-લોકજાગૃતિનાં કાર્યોને આગળ ધપાવતા રહીશું.

અસ્તુ.

## જપ-તપ દ્વારા એકઠી થતી ઉષ્ણતાને શરીરમાં જ પચાવી લ્યો.

- યોગભિક્ષુ

પ્રશ્ન : મારી પત્ની ઘણીવાર ભારે આવેશમાં આવી જાય છે. તેને ઘણી બધી ક્રિયાઓ થાય છે, તો આમ થવાનું કારણ શું ? તે માટે શું કરવું ?

ઉત્તર : આપણે જ્યારે જપ, તપ, ધૂન, ધ્યાન વગેરે સાત્ત્વિક કાર્ય કરીએ છીએ, ત્યારે આપણા શરીરમાં એક પ્રકારની ઉષ્ણતા ઉત્પન્ન થાય છે. આ ઉષ્ણતાનું શરીરમાં ઉત્પન્ન થવું તે આપણે જે સાત્ત્વિક-આધ્યાત્મિક કાર્ય કરી રહ્યા છીએ, તે યોગ્ય રીતે, બરાબર કરી રહ્યા છીએ કે નહીં તેની નિશાની-પ્રમાણ છે. જેમજેમ સાત્ત્વિક કાર્યની માત્રા વધે છે, તેમતેમ આ ઉષ્ણતા શરીરમાં વધુ ને વધુ પ્રસારે છે અને ધીમે-ધીમે તે આપણા સમગ્ર શરીરની અંદર એકેએક સૂક્ષ્મ કોષમાં, નાડીમાં પ્રસરી જાય છે. યોગશાસ્ત્રના મત મુજબ આપણા શરીરમાં બોતેર કરોડ નાડીઓ છે, તેમાં આ સાત્ત્વિક ઉષ્ણતા પ્રસારે છે અને નાડીઓને શુદ્ધ કરે છે. આમ થવાથી આપણે આપણા સાત્ત્વિક આધ્યાત્મિક કાર્યમાં વધુ દૃઢ થઈને આગળ વધી શકીએ.

આ સાત્ત્વિક ઉષ્ણતા શરીરની અંદર સંઘરાઈ રહે તો જ, તે આધ્યાત્મિક-સાત્ત્વિક કાર્યમાં ઉન્નતિદાયક બની શકે. ઘણી વાર એવું બનતું જોવા મળે છે કે શરીરમાં ઉત્પન્ન થતી સાત્ત્વિક ઉષ્ણતા એટલી માત્રામાં વધી જાય છે કે તે બહિર્મુખ થઈ જાય છે, જે અંતર્મુખ રહેવી જોઈએ, તે જ્યારે આપણી અજ્ઞાનતાના કારણે બહિર્મુખ થઈ જાય છે, ત્યારે આપણામાં એક પ્રકારનો આવેશ આવે છે અને એ આવેશમાં અમુક ક્રિયાઓનો અનુભવ થાય છે. આમ થતાં શરીરમાંની આ સાત્ત્વિક ઉષ્ણતા શરીરની બહાર નીકળી જાય છે, વહી જાય છે. પછી આપણી પાસે, આપણી અંદર શું રહે છે ? કાંઈ જ રહેતું નથી. આપણે ખાલી થઈ જઈએ છીએ. ઘણાં જપ-તપ પછી જે પ્રાપ્ત થયું, તે ગેરસમજને લીધે આવેશમાં અને ક્રિયાઓમાં ખોઈ બેઠા.

એક સ્થૂળ દૃષ્ટાંતથી આ વાતને સમજાવે. જંતુરહિત કરવા માટે દૂધને આપણે તપેલીમાં મૂકી ગરમ કરીએ છીએ. અગ્નિની ગરમીથી તપેલીમાંનું દૂધ ધીમે-

ધીમે ગરમ થવા લાગે છે. અમુક સમયે તેમાં ઊભરો આવવાનું શરૂ થાય છે. દૂધ ઊભરાતું-ઊભરાતું તપેલીના કાંઠે આવી જાય તે સમયે આપણે તપેલી અગ્નિ પરથી લઈ લઈએ છીએ. તપેલીને ગરમીથી દૂર કરીએ કે ગરમીને તપેલીથી દૂર કરવામાંથી તેમાં આવેલો ઊભરો સમાઈ જાય છે, દૂધ બહાર ઊભરાઈ જતું નથી. જો તેમ ન કરીએ, તો દૂધ ઊભરાઈ જાય અને છેલ્લી ખાલી તપેલી આપણને જોવા મળે. તેવી જ રીતે,

આપણા સાત્ત્વિક-આધ્યાત્મિક કાર્યોથી આપણા શરીરમાં ઉત્પન્ન થતી ઉષ્ણતા જ્યારે સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ નાડીઓને શુદ્ધ કરી બહિર્મુખ બને તે પહેલાં આપણે જાગૃત થઈ જવું જોઈએ. કારણકે એ ઉષ્ણતાને વેડફી નાખવાની નથી. શરીરમાં પચાવી લેવાની છે, જેથી આધ્યાત્મિક ઉન્નતિમાં તેના સહારે આગળ વધી શકાય.

એ ઉષ્ણતારૂપી શક્તિ-તત્ત્વ આપણા શરીરમાંથી બહાર નીકળી ના જાય, આપણે ખાલી ને ખાલી ના રહીએ, તે માટે જાગૃતિની જરૂર છે. આપણે આપણાં સાત્ત્વિક કાર્યો એવી રીતે બદલી નાખીએ કે જેથી એ ઉષ્ણતા બહિર્મુખ ન થતાં અંતર્મુખ જ રહે.

જેમ દૂધને ગરમ કરવા પાછળનો હેતુ તેને જંતુરહિત કરી આરોગ્ય તેમજ પોષણને યોગ્ય બનાવવાનો હતો, નહીં કે ઊભરાવા દઈને વેડફી નાખવાનો. તે જ રીતે જપ-તપ દ્વારા શરીરમાં ઉત્પન્ન થતી ઉષ્ણતાને પણ બહિર્મુખ થવા દેવાની નથી. આ સાથે એ પણ નોંધવું જરૂરી છે કે, તાવના કારણે ઉત્પન્ન થતી ઉષ્ણતા અને સાત્ત્વિક કાર્યના કારણે ઉત્પન્ન થતી ઉષ્ણતાને કાંઈ જ સંબંધ નથી. એક, શરીરમાં થયેલા બગાડનો નિદર્શ કરે છે, જ્યારે બીજી, શરીરમાં થયેલ શુદ્ધિનો. અસ્તુ.

**ગુરુદીક્ષાં પ્રયચ્છમે (કૃપા કરીને મને ગુરુદીક્ષા આપો)**

અનેક પ્રકારની ગીતાઓમાં ગુરુગીતા શ્રેષ્ઠ છે. ગુરુગીતાના પ્રારંભમાં જ પાર્વતીજી દેવાધિદેવ મહાદેવ કે જે એમના પતિ છે, એમની પાસે ગુરુદીક્ષાની માંગણી કરે

છે. તમે મને દીક્ષા આપો. મારા ગુરુ બનો. આજે માતા પાર્વતીજી ગુરુનું વરણ કરી રહ્યાં છે. જિજ્ઞાસુ થઈને મહાદેવજી પાસે આવ્યાં છે.

મહાદેવજી જ્યાં સુધી પતિ હતા, ત્યાં સુધી પાર્વતીજીને પતિનું સુખ મળતું હતું. પતિ તરીકેની મહાદેવજીની ફરજો હતી. પરંતુ એક ગુરુ પાસેથી શિષ્યની જે મળે અથવા શિષ્યાને જે મળે તે એમને મળતું ન હતું, પત્ની હોવા છતાં. એ ક્યારે મળે? શિષ્યા બને ત્યારે, આમાં એક ઊંડું રહસ્ય છે. આ રહસ્ય બીજે ક્યાંય સાંભળવા ન મળે. તમે સૌ ઓમ્પરિવારમાં છો, એટલે તમને આ સાંભળવા મળ્યું છે, એમાં શું રહસ્ય છે?

જેઓ સમર્થ ગુરુજનો છે, તેઓ સગપણની રીતે આપણને ગમે તે થતા હોય, ચાહે કાકા, મામા, ભાઈ, પિતા કે પુત્ર થતા હોય, પણ જ્યાં સુધી એની સાથે સગપણનો સંબંધ રાખીએ, ત્યાં સુધી એ સગપણના સંબંધથી એમની જે જવાબદારી હોય એ અદા કરે, જેમકે બહેન હોય, તો ભાઈ તરીકેની. ભાણેજ હોય તો મામા, ભત્રીજો હોય તો કાકા, પત્ની હોય, તો પતિ તરીકેની જવાબદારી સાંભળે. પરંતુ શિષ્ય કે શિષ્યાને ગુરુ તરફથી જે મળે તે એમને ન મળે. એ ક્યારે મળે? શિષ્ય કે શિષ્યા બને ત્યારે.

પરંતુ સગપણ વિનાની જે બહારની દુનિયા છે, જે એમની સાથે ગુરુભાવે વર્તન કરતી હોય, તો એમની

સાથે એ ગુરુ તરીકેની જવાબદારી અદા કરે. ગુરુ તરીકે જે કંઈ મળતું હોય એ તેમને એટલે કે શિષ્ય અને શિષ્યાઓને, એટલે કે સ્ત્રી અને પુરુષોને, ભાઈઓ તથા બહેનોને કે એમનામાં ગુરુભાવ રાખતાં હોય, એમને એમના તરફથી મળે.

માતા પાર્વતીએ જ્યારે ગુરુદીક્ષાની માગણી કરી ત્યારે મહાદેવજીએ એમને કહ્યું કે ‘ગુરુ વિના બીજું કોઈ બ્રહ્મ નથી.’ આજ સુધી એ કહેતા નહોતા, એમના પતિ હોવા છતાં, પરંતુ જ્યારે જિજ્ઞાસુ થઈને આવ્યાં, પોતાનાં પત્ની હોવા છતાં જિજ્ઞાસુ થઈને આવ્યા, ત્યારે મહાદેવજી આજે સાચી વાત કરી રહ્યા છે. આજ સુધી ખોટી વાત કરતા હતા કે કહેતા હતા, એમ નહીં, પરંતુ આજ સુધી એમની જવાબદારી પતિ તરીકેની હતી, તેથી પોતાનાં પત્નીને જે કંઈ કહેવાનું હતું. એ કહેતા હતા. આજે શિષ્યા, ભાવે આવ્યાં છે એમનાં પત્ની, તો શિષ્યા માટે જે કહેવાનું છે તે કહી રહ્યા છે ‘ગુરુ વિના બ્રહ્મ નાન્યત’

જપસ્તપો વ્રત તીર્થ યજ્ઞોદાનં તથૈવય, ગુરુતત્ત્વં વિજ્ઞાય સર્વ વ્યર્થ ભવેત્પ્રિયે.

હે પ્રિયે ! ચાહે ગમે એટલાં યજ્ઞો, વ્રતો, તપો, દાન, જપ, તીર્થ કરો; ગમે તે કરો; પણ જ્યાં સુધી ગુરુતત્ત્વને સાચી રીતે. સાત્ત્વિક રીતે ન જાણો, ત્યાં સુધી કંઈ જ મળતું નથી અને મૂઢની જેમ જ જીવન પૂરું થઈ જાય છે.

## સત્સંગ-સારાંશ

- યોગભિક્ષુ

(૧) પતંગિયું દીપક પર ઝંપલાવીને બળી મરે તેમાં દીપકનો શું દોષ? શું પતંગિયાની બીકે દીપકે પ્રગટવું જ નહિ? ચારે બાજુ પ્રકાશ ન ફેલાવવો? મોહવશ પતંગિયું દીપક પર ઝંપલાવીને પોતે તો બળી મરે છે, પણ ક્યારેક તો દીપકને પણ બુઝાવી દે છે. જોકે દીપકને તો પુનઃ પ્રગટ કરનાર પ્રગટ કરી જ દે છે, પણ પતંગિયાને પુનઃ કોઈ જીવતદાન આપી શકતું નથી.

(૨) સંતોનો સુયશ ચારે બાજુ ખૂબ ફેલાય, તો તેનો યશ પણ તેમના ભક્તોના ફાળે જાય છે; અને જો તેમને અપયશ મળે, તો તે પણ તેમના પ્રેમીજનોના

જ ફાળો જાય છે. સંતોની નિંદા કરનારાને તેમનાં પાપો મળે છે અને તેમની પ્રશંસા કરનારાને તેમનાં પુણ્યો મળે છે. સંતો તો પ્રભુપ્રેરિત પ્રેરણા દ્વારા જીવ્યે જતા હોય છે. તેમનું યોગ-ક્ષેમ પરમાત્માની અહેતુકી કૃપા દ્વારા ચાલ્યે જતું હોય છે.

(૩) પત્ની-બાળકો વગેરે વિનાના ત્યાગાશ્રમોઓને પણ અનેક વિટંબણાઓમાંથી પસાર થવું પડતું હોય છે, તો પત્ની બાળકો અને સંસારવ્યવહારની જટિલ જંજાળમાં કસાયેલા ગૃહસ્થાશ્રમીઓની કેવી સ્થિતિ થતી હશે, તેની સહેજે કલ્પના થઈ શકે છે.

(૪) સંતોની હાજરી-હયાતિ ખારા સમુદ્રમાં મીઠી વીરડી સમાન છે. તેમનાથી અનેક આધ્યાત્મિક જનોની તૃષ્ણા શાંત થતી હોય છે. પણ ઈર્ષાળું લોકો તે સહન કરી શકતા નથી. કોઈ પણ પ્રકારે તેઓ તે વીરડીને સૂકવી નાખવાનો પ્રયત્ન કરે છે, કહ્યું છે ને કે ઈર્ષાળું અમૃત પી નથી શકતો, એટલે અમૃતને ઢોળી નાખે છે.

(૫) જર, જમીન અને જોરુમાંથી એક પણ કજિયાના છોરુ નથી. પણ ‘એ ત્રણ પર મારો હક્ક’ એ ભવનમાંથી જ કજિયાનો જન્મ થાય છે.

(૬) એક ઝાડનું શું મૂલ્ય શી મહત્તા છે, તેની જેને ખબર હોય છે તે જ તેને ઉછેરી શકે છે. ઝાડને ઉછેરીને મોટું કરવામાં કેટલી મહેનત, બુદ્ધિ અને ધીરજની જરૂરત હોય છે, તે તો તેને ઉછેરનાર જ જાણે છે.

અનેકો ને શીતળ છાંય આપનાર પરોપકારી ઝાડને કાપી નાખતા, ઈર્ષાળુંને જરાય વાર નથી લાગતી. કુડાડીના બે ટચકા મારે એટલે તરત જ વર્ષોની આયુષ્યવાળું ઝાડ જમીનદોસ્ત થઈ જાય છે અને તેથી અનંત જીવો તેના અનંત લાભથી વંચિત રહી જાય છે, તેમ.

ગુરુ-સંતો-સજજનો પોતાના ગૃહે કે ગ્રામે કઈ રીતે આવતાં થયાં છે અને પોતાના આંગણામાં રમતાં જમતાં થયાં છે તેની ખબર તો તેમને લાવનારને જ હોય છે. સંતોને પોતાના ત્યાં આવતા બંધ કરી દેવા તેમાં બુદ્ધિની શું જરૂરત હતી ? સંતો તો આપણું એક પગલું પારખીને આપણાથી છેડો ફાડી નાખે છે. તેમને ઉદારતાનોય કોઈ પાર નથી અને તેમના પુણ્યપ્રકોપની પણ કોઈ સીમા નથી. આપણે તેમને શું ભગાડી શકવાના હતા ? તેમણે જે પ્રયુક્તિ રચીને આપણા જેવા મુખ્યપાત્રને દૂર તગેડી મૂક્યા. આવાં બધાં રહસ્યોની અહંકારીને ખબર પડતી નથી. તે તો પોતાની જાળમાં જ વધુને વધુ ગૂંચાતો જાય છે.

(૭) ઉપગકારી જનો એવો પ્રયત્ન કરે છે કે તેથી કલ્યાણકારી મનુષ્યોનું આગમન થાય છે અને અપકારીજનો એવો પ્રયત્ન કરે છે કે જેથી આવેલ ભદ્રજનો પણ પાછાં ચાલ્યા જાય છે.

ભદ્રજનો પોતાના ગામમાં આવતાં રહે તે માટે પોતાની બુદ્ધિ વાપરે છે સજજનો; અને દુષ્ટજનો પોતાના ગામમાં આવતાં રહે તે માટે પોતાની બુદ્ધિ વાપરે છે દુર્જનો.

## મહાપર્વ

— મિનિષ પટેલ

‘ઓમ્પરિવાર’ના ઉપક્રમે અને ઓમ્પરિવારનાં ગુરુ ભાઈ-બહેનો દ્વારા અત્યારે પૂ. ગુરુજીના નેવુંમા વર્ષની ઉજવણીનું મહાપર્વ ઊજવાઈ રહ્યું છે. પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનો જન્મ આસો વદ દસમે થયો હતો. તા. ૧૪-૧૦-૧૭ (આસો વદ દસમ)ના રોજ પૂ. ગુરુજીને નેવ્યાસી વર્ષ પૂર્ણ થયાં અને નેવુંમાં વર્ષમાં પ્રવેશ થયો. પૂ. ગુરુજીનું નેવુંમું વર્ષ ઉત્સાહપૂર્વક અને સર્વજીવહિતાર્થે ઊજવવા માટે શિષ્યો દ્વારા અલગ-અલગ પ્રકારના કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. પૂ. ગુરુજીની સહમતી અને આશીર્વાદ લઈને આ મહાપર્વ ધામધૂમ અને ખૂબ જ ઉત્સાહભેર ઊજવાઈ રહ્યા છે. ઓમ્પરિવારનાં ઈતિહાસમાં એક જ વર્ષમાં, એકસાથે અલગ-અલગ પ્રકારે આવા કાર્યક્રમો કદાચ પ્રથમ વાર જ ઊજવાઈ રહ્યા છે.

એટલે જ પ.પૂ. ગુરુદેવના નેવુંમા વર્ષની ઉજવણીને મહાપર્વ કહી શકાય.

સ્વાધ્યાય : પ.પૂ. ગુરુજી દ્વારા રચિત, યોગ અને સાચી સમજણને સમજાવતો ઓમ્પરિવારનો ‘સ્વાધ્યાય’ દર અઠવાડિયે કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. વ્યસ્ત જીવનમાં દર અઠવાડિયે સૌને સમય ફાળવવો મુશ્કેલ બને, એટલે દરેક ગુરુ ભાઈ-બહેને તેમના ઘરે પોતાના પરિવાર સાથે સ્વાધ્યાય કરવો એવું નક્કી થયું. એક જ સમયે સ્વાધ્યાય થાય તે હેતુથી ગુરુવારનો દિવસ અને સવારે ૭.૦૦ તથા રાત્રે ૮.૦૦ વાગ્યાનો સમય નક્કી થયો હતો. જેથી એક જ સમયે અલગ-અલગ સ્થાને સ્વાધ્યાયનું પઠન થાય. અત્યારે વર્ષ પૂર્ણ થવા આવ્યું છે ત્યાં સુધીમાં ઘણા-બધાં સ્વાધ્યાય અલગ-અલગ સ્થળે અને ગુરુભક્તોનાં ઘરે થઈ ચૂક્યા છે. દરેક કુટુંબ

પરિવાર સાથે મળીને દર ગુરુવારે યોગ્ય સમયે સ્વાધ્યાય કરે છે. પરિવાર સાથે મળીને સ્વાધ્યાય-સત્સંગ કરે, એટલે સંયુક્ત કુટુંબભાવના જાગે અને એ ભાવના આપણને, આગળનું જીવન સુખ શાંતિથી જીવવામાં મદદરૂપ થાય.

**ગાયત્રીમંત્રજાપ :** પૂ. ગુરુજી હરહંમેશ કહે છે કે ‘ગાયત્રીમંત્ર’ તો બુદ્ધિની શુદ્ધિનો મંત્ર છે અને બુદ્ધિની શુદ્ધિ થાય, તો જીવનમાં આવતાં સુખ-દુઃખ, હાનિ-લાભને સમજણપૂર્વક પચાવી શકીએ. પૂ. ગુરુજી દ્વારા જે ગાયત્રીમંત્ર અપાયેલ છે, તેમાં ત્રણ વખત ‘ઓમ્’નો ઉચ્ચાર થાય છે. જો આ ગાયત્રીમંત્રને સમજણપૂર્વક તેના નક્કી કરેલા લય અને ઢાળમાં ગવાય તો બુદ્ધિની શુદ્ધિ તો થાય જ છે. પણ આપણાં શરીરની નાડીઓ પણ શુદ્ધ થાય છે. કારણ કે તેને તેનાં સૂર-રાગમાં બોલતાં આપોઆપ પ્રાણાયામ થાય છે.

નેવુમાં વર્ષ દરમિયાન સર્વે ગુરુભાઈ-બહેનો સાથે મળીને ૮૦ લાખ ગાયત્રીમંત્રના જાપ કરશે, તેવો નિર્ધાર કરવામાં આવ્યો હતો. ઉત્સાહિત ગુરુભાઈ-બહેનો દ્વારા અત્યાર સુધીમાં લગભગ ૧ કરોડ અને ૮૨ લાખ મંત્રો થઈ ચૂક્યા છે. હજી નેવુમાં વર્ષ પૂર્ણ થવાને એક મહિનાની વાર છે. નેવુમાં વર્ષ દરમિયાન આ આંકડો બે કરોડને પણ વટાવી શકે છે.

**ગાયત્રી-મારુતિયજ્ઞ અને સ્વાધ્યાય :** દર અઠવાડિયે થતા સ્વાધ્યાયનો લાભ અલગ-અલગ સ્થળે અને અલગ-અલગ પરિવાર તો લે છે જ, પરંતુ તેનો લાભ સમગ્ર ઓમ્પરિવાર સાથે મળીને લે, તેને માટે વર્ષ દરમિયાન ઓછામાં ઓછા બાર સ્વાધ્યાય અને ગાયત્રી-મારુતિ યજ્ઞ કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. વર્ષ દરમિયાન બાર કાર્યક્રમો કરવાના હતા, તેને સ્થાને હાલ સુધીમાં ત્રેવીસ કાર્યક્રમો થઈ ચૂક્યા છે. અમદાવાદમાં અલગ-અલગ સ્થળે, ડાકોર, ઉમરેઠ, નવસારી, વલસાડ, વડોદરા, ગોવિંદપુરા, ખંડેરાવપુરા, નદાણ, નડિયાદ આ બધાં શહેરોમાં સ્વાધ્યાય અને ગાયત્રી-મારુતિ યજ્ઞનું આયોજન થઈ ચૂક્યું છે અને હજી પૂ. ગુરુજીના વતન હળવદ મુકામે ઓક્ટોબર માસમાં કાર્યક્રમ યોજાશે છે.

ગાયત્રી-મારુતિ અને પર્યાવરણ પરિશુદ્ધિના મંત્રોચ્ચાર દ્વારા દરેક સ્થળે યજ્ઞનું આયોજન થાય છે. જુદાં-જુદાં શહેરોમાં તથા જુદાં-જુદાં સ્થળે યોજાતાં આ ગાયત્રી-મારુતિ યજ્ઞ અને સ્વાધ્યાયનો લાભ ઓમ્પરિવારનાં ગુરુ

ભાઈ-બહેનોની સાથે-સાથે ત્યાં રહેતાં લોકો અને કાર્યક્રમનાં નિમંત્રકનાં કુટુંબીજનો પણ લે છે. તો આ યજ્ઞોના આયોજનથી સર્વજીવ-હિતાય-સુખાયનો ઉદ્દેશ પણ પૂર્ણ થાય છે.

**બાળ-સુસંસ્કાર-સિચન-શિબિર:** ઓમ્પરિવારનાં નાનાં બાળકો માટે એક શિબિરનું આયોજન નક્કી થયું હતું. જે હાથીદ્રા મુકામે યોજાઈ ગઈ. પાંચથી પંદર વર્ષનાં બાળકોને કુદરતના ખોળે લઈ જઈને મુક્તપણે રમતગમત સાથે શિબિરનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

**પ્રચાર-પ્રચાર :** પ્રચાર-પ્રસારના માધ્યમ રૂપે પૂ. ગુરુજી દ્વારા રચિત પુસ્તકોનું વેચાણ, ‘રુતમ્બરા’ ત્રિમાસિકનાં આજીવન સભ્ય બનાવવા, મોબાઈલ એપ્લિકેશન, ડૉક્યુમેન્ટરી તથા પૂ. ગુરુજી દ્વારા ફેસબુકમાં મુકાતી પોસ્ટ અને રુતમ્બરાના અલગ-અલગ બાર અંકોની પુસ્તક રૂપે છપાવવાનું વગેરે કાર્યો કરવાનું નક્કી થયું છે.

પૂ. ગુરુજી દ્વારા રચિત પુસ્તકો યોગ રહસ્યોથી ભરપૂર અને સાચી સમજણની પ્રતીતિ કરાવે છે. આવા પુસ્તકો શક્ય એટલી વધુ વ્યક્તિઓ સુધી પહોંચે, તો તેઓનાં જીવન સાચી સમજણયુક્ત અને સુખશાંતિમય થાય તેવા ઉદ્દેશને ધ્યાનમાં રાખીને દરેક ગુરુ ભાઈ-બહેને ઓછામાં ઓછાં ૫૦૦ રૂપિયાનાં પુસ્તકોની ખરીદી કરીને તેને લોકો સુધી પહોંચાડવા પ્રયત્ન કરવો, તેવું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. પૂજ્ય ગુરુજીનાં નેવુમાં વર્ષ દરમિયાન દરેક પુસ્તકની કિંમત પચાસ ટકા ઘટાડી દેવામાં આવી છે, જેથી પૂ. ગુરુજીના સાહિત્યનો નહીં નફો નહીં નુકસાનના ધોરણે શક્ય હોય તેટલાં વધુને વધુ વ્યક્તિઓ લાભ લઈ શકે.

‘રુતમ્બરા’ ત્રિમાસિક કે જેમાં ઓમ્પરિવારનાં પુસ્તકોનાં અમુક ભાગો, પૂ. ગુરુજી દ્વારા કાર્યક્રમોમાં અપાયેલ આશીર્વાચનો ઓમ્પરિવારનાં ગુરુ ભાઈ-બહેનોના સ્વાનુભવો તથા પૂ. ગુરુજી દ્વારા ફેસબુકનાં કરાયેલા પોસ્ટ વગેરે સમયાંતરે છપાય છે, તો આ રુતમ્બરા પણ વધુ ને વધુ વ્યક્તિઓ સુધી પહોંચે. તેવો નિર્ધાર કરવામાં આવ્યો. જેને માટે ‘રુતમ્બરા’ના આજીવન સભ્યો વધારવાનો પ્રયત્ન કરવો તેવું નક્કી કરવામાં આવ્યું. દરેક ગુરુ ભાઈ-બહેન ઓછામાં ઓછા બે આજીવન સભ્યો બનાવે, તેવી અપીલ કરવામાં આવી. અત્યાર સુધીમાં ૧૨૬ આજીવન સભ્યો ઓમ્પરિવારનાં ગુરુ ભાઈ-બહેનો દ્વારા બનાવવામાં આવ્યા

છે, જે આંકડો આવતી ઓમ્જયંતી સુધીમાં ઘણો આગળ જઈ શકે છે.

ટેકનોલોજીના જમાનામાં મોબાઈલ અને ઈન્ટરનેટનો વપરાશ વધ્યો છે, તેને ધ્યાનમાં રાખીને ઓમ્પરિવારની મોબાઈલ એપ્લિકેશન તથા પૂ. ગુરુજીના જીવન પર આધારિત એક ડોક્યુમેન્ટરી ફિલ્મ બનાવવી, તેવું પણ નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. પૂ. ગુરુજીના આશિષ અને માર્ગદર્શનથી આ બંને કાર્યો પૂર્ણ થયાં છે, જેની વિગત નીચે જણાવી છે.

મોબાઈલ એપ્લિકેશન 'GURU VATSALYA'

ડોક્યુમેન્ટરીની લિંક : <https://youtu.be/eioo34IUVI>

તો આ પ્રકારે અલગ-અલગ રીતે પૂ. ગુરુજીનાં નેવુમાં વર્ષની ઉજવણીનું મહાપર્વ ઊજવાઈ રહ્યું છે. આ ઉજવણીમાં દરેક ગુરુભાઈ-બહેન યથા શક્તિ-ભક્તિ-મતિ પોતાનું યોગદાન આપે છે. પૂ. ગુરુજીના નિર્દેશાનુસાર કોઈ પણ કાર્ય કોઈ પણ વ્યક્તિએ મરજિયાત કરવાનું છે. બીજાને તકલીફ આપ્યા વગર તથા પોતે પણ યથાશક્તિ આ બધાં કાર્યો સર્વજીવહિતાર્થે કરવાનું પૂ. ગુરુજી દ્વારા કહેવામાં આવેલ છે. ઉત્સાહી ગુરુ ભાઈ-બહેનો દ્વારા દરેક કાર્યોમાં સક્રિયતા જોવાય છે. આપણે પૂ. ગુરુજી પાસે આશીર્વાદ માગીએ કે આવા લોકકલ્યાણ અને લોકહિતાર્થના કાર્યક્રમો જીવનપર્યંત કરવાની પ્રેરણા અને શક્તિ આપે.

## નવરાત્રિ નિમિત્તે પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનાં આશીર્વચન

તા. ૨૪-૯-૨૦૧૭, રવિવાર

સંકલન - શશિકાંત પટેલ

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

ઓમ્પરમાત્માની કૃપાથી તથા પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજના અનંત આશીર્વાદથી ઓમ્પરિવારના ઉપક્રમે સર્વજીવ હિતાર્થ નવરાત્રિના નવ દિવસ દરમિયાન એક દિવસ 'આધ્યાત્મિક ક્રાંતિકારી તળપદી' ગરબાનું આયોજન છેલ્લાં ઘણાં વર્ષોથી કરવામાં આવે છે. ગરબાની રચના ઓમ્પરિવારના આધ્યાત્મિક વડા પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજે લોકકલ્યાણ માટે કરી છે. ગરબાની રચના વિદ્વતાપૂર્ણ નહીં, પરંતુ ઓછું ભણેલ લોકો પણ સહેલાઈથી સમજી શકે તેવી લોકભાષામાં કરવામાં આવેલ છે. વળી, ગરબાની દરેક લીટીમાં પરમ્કલ્યાણકારી સાચી સમજણની પ્રેરક શીખને સુંદર રીતે આવરી લેવામાં આવી છે. દર વરસની જેમ આ વર્ષે પણ તા. ૨૪-૯-૨૦૧૭ ને રવિવારે ઓમ્પરિવારના ઉપક્રમે 'આધ્યાત્મિક ક્રાંતિકારી તળપદી' ગરબાનું આયોજન કરવામાં આવેલ. તે પ્રસંગે પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવે જે આશીર્વચનની કૃપા હેલી વરસાવી તેને નીચે મુજબ રજૂ કરવાનો નમ્ર પ્રયાસ કરવામાં આવેલ છે.

**પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનાં આશીર્વચન**

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

સર્વે ગુરુપ્રેમીઓનું - પ્રભુપ્રેમીઓનું સ્વાગત-વંદન-અભિનંદન-આશિષ.

પરમ્કૃપાળુ ઓમ્પરમાત્માની અસીમકૃપાથી દર વરસની જેમ આજે તમે સૌ પરિવારજનોએ ભેગાં મળી ખૂબ જ પ્રેમ અને ઉત્સાહભરે પરમ્કલ્યાણકારી સાત્ત્વિક-આધ્યાત્મિક ગરબાનો આનંદ લીધો. આ ગરબાના કાર્યક્રમમાં તમારા સૌના ઉપસ્થિત રહેવાથી એક બીજાને પ્રેમથી મળવાનો, ખબરઅંતર પૂછવાનો લાભ પ્રાપ્ત થાય છે. સાથે-સાથે પરસ્પર નિર્દોષ આત્મીયતામાં પણ વધારો થાય છે. વળી ગરબામાં ધૂમવાથી શરીરને કસરત મળે છે. આપણા શરીરની સ્વસ્થતા માટેના સૂક્ષ્મ પોઈન્ટ આપણા બંને હાથના પંજામાં આવેલ છે. જ્યારે આપણે ગરબા ગાતી વખતે તાળી પાડીએ છીએ! ત્યારે તે પોઈન્ટ ઉપર અનાયાસે દબાણ આવે છે. તેથી શરીરના અવયવોની સ્વસ્થતામાં વધારો થાય છે. આમ, એક્યુપ્રેસરનો લાભ પણ અનાયાસે પ્રાપ્ત થાય છે. ગરબા ગાઈએ છીએ, તેથી ગળાને પણ ફાયદો થાય છે. વળી, પરિવારનાં બાળકો પોતાના વડીલોની હાજરીમાં શિસ્તબદ્ધ-વિવેક-મર્યાદા-પૂર્ણ ગરબાનો આનંદ લે છે, તેથી તેમના કુમળા માનસમાં સ્વચ્છંદતાના બદલે શિસ્ત-વિવેક-મર્યાદા જેવા સદ્ગુણોમાં વધારો તો થાય છે જ. પરંતુ સાથે-સાથે તે વધુ ને વધુ દૃઢ થાય છે. વળી, આ 'આધ્યાત્મિક



કાંતિકારી તળપટ્ટી' ગરબાના આયોજનનો મુખ્ય ઉદ્દેશ એ છે કે જે કોઈ તે સાંભળે, તેમનામાં આધ્યાત્મિક-સાત્ત્વિકતા પ્રત્યે પ્રેમ વધે, જેથી સાત્ત્વિક જીવન જીવી કલ્યાણપથમાં આગળ વધી મનુષ્ય-જન્મ સાર્થક કરવાની પ્રેરણા મળે. બાળકો પણ તે સાંભળે, જેથી તેમનામાં પણ સુસંસ્કારનાં બીજ રોપાય, જે કાળક્રમે ઉંમર વધતાં અંકુરિત થાય અને મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવામાં સહાયક થાય. આમ, નાનામોટા સૌ કોઈને તંદુરસ્તીની સાથે-સાથે આધ્યાત્મિક અમૂલ્ય લાભની પ્રાપ્તિ થાય તે માટે જ આ લોકકલ્યાણના મુખ્ય ઉદ્દેશ્યથી ગરબાનું આયોજન પરમકૃપાળુ પરમાત્માની કૃપાથી કરવામાં આવી રહ્યું છે.

કાયમ કહેવામાં આવે છે કે નવરાત્રિ એ સામૂહિક ઉપાસનાનું પર્વ છે. તેની ઉજવણી-ઉપાસના નવ દિવસ ચાલે છે. દસમા દિવસે દશહરા (દશેરા) રૂપી આસુરી-અનિષ્ટ દશેયને જીવનમાંથી હણવાની-નષ્ટ કરવાની ઉજવણી કરવામાં આવે છે. નવ દિવસની ઉપાસનામાં રોજ રાત્રિ દરમિયાન ધ્યાન-જપ-તપ-ચિંતન-મનન દ્વારા સાચી સમજણને પ્રાપ્ત કરવાની-દૃઢ કરવાની છે, જેના દ્વારા દસમા દિવસે જીવનમાંથી પાંચ વૃત્તિ અને પાંચ કલેશો રૂપી અશાંતિ અને દુઃખને ઉપજાવનાર દસને દૂર કરવાનો, તેની ઉપર સંપૂર્ણ કાબૂ પામવાનો દૃઢ સંકલ્પ કરવાનો છે, જેથી કલ્યાણપથમાં આગળ વધી નિષ્ઠાપૂર્વકના પુરુષાર્થ દ્વારા મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી શકીએ. જો આવી રીતે ઉજવણી કરવામાં આવે, તો નવરાત્રિની ઉજવણી સાચા અર્થમાં કરી કહેવાય. નવરાત્રિમાં ઉપાસના કોની કરવાની છે ? આત્મશક્તિ-પરમાત્મશક્તિની ઉપાસના કરવાની છે કે જે મુખ્ય પરમ્ ચૈતન્યશક્તિ છે. જેના કારણે જ સમગ્ર શક્તિ ચેતનામય-કાર્યરત છે. તે શક્તિ ન હોય, તો બધું જ જડ થઈ જાય. શરીરમાં ચૈતન્યરૂપી આત્મશક્તિ છે, જેથી શરીર કાર્યરત છે. શરીરમાંથી જો આત્મશક્તિ ચાલી જાય, તો શરીર શબ થઈ જાય. પછી તે કાંઈ જ કામનું રહે નહીં. નવરાત્રિમાં મુખ્ય આ ચૈતન્યશક્તિની ઉપાસના કરવાની છે. પછી જુદા-જુદા દેશકાળ પ્રમાણે તે પરમશક્તિને લોકો દ્વારા જુદાં-જુદાં નામ-રૂપથી ભજવામાં આવી. તેને અનુરૂપ તેના નામ અને રૂપ પ્રચલિત થયાં. નવરાત્રિના નવ દિવસમાં શક્તિ ઉપાસનાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય એ છે કે જીવનમાં નિત્યાનિત્યની સાચી સમજણ

કેળવી, તેને અનુરૂપ જીવન જીવી, કલ્યાણપથમાં આગળ વધી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી શકીએ. ક્ષણિક - ભ્રામક - મૃગજળ સમાન ભૌતિક સુખો કે જે અંતે તો દુઃખ ઉપજાવનાર જ હોય છે. તેની પ્રત્યેના લગાવમાંથી સત્માનતાપૂર્વક કાયમ માટે મુક્ત થઈ સનાતનસુખને પામવા માટે અવિરત પુરુષાર્થ કરવા પ્રેરાઈએ. મનુષ્યનો સ્વભાવ જ છે કે તે જીવનમાં વધુ ને વધુ સુખને પ્રાપ્ત કરવા માટે સતત પ્રયત્ન કરતો રહે છે. અજ્ઞાનતાવશ તેને એ ખબર નથી કે સનાતનસુખ શેમાં છે, તેથી તે જગતનાં લૌકિક-ભૌતિક સુખોને જ સનાતનસુખ સમજી તેને પ્રાપ્ત કરવા આંધળી દોટ લગાવે છે, તેથી તે આવા ભ્રામક સુખને જ્યારે પ્રાપ્ત કરે છે, ત્યારે થોડો વખત તો તે ભોગવવા સ્થિર થાય છે. પરંતુ થોડા સમય બાદ તેને તેનાથી સંતોષ થતો નથી, તેથી તેનાથી વધુ સુખ મેળવવા ફાંફાં મારે છે. આમ, જીવનભર વધુ ને વધુ સુખ મેળવવા હવાતિયાં મારે છે, પરંતુ તેને ક્યારેય પણ શાશ્વત-સનાતન સુખની પ્રાપ્તિ થતી નથી. પરિણામે તેનો મહા અમૂલ્ય મનુષ્ય જન્મ એળે જાય છે.

જેમકે એક અજ્ઞાની મનુષ્ય મીઠા પાણીની આશાએ દરિયામાંથી અંજલી ભરી પાણી પીવે છે. તે પાણી ખારું લાગે છે, પરંતુ તોય તેને ખબર પડતી નથી કે દરિયાનું બધું જ પાણી આવું ખારું છે, તેથી મીઠા પાણીની આશાએ જુદી-જુદી જગ્યાએથી દરિયામાંથી બીજી-ત્રીજી એમ અંજલિ ભરીને પાણી પીવે છે, પરંતુ બધેથી ખારું જ પાણી મળે છે, મીઠું પાણી ક્યાંયથી મળતું નથી. આમ, તેનો સમય અને શક્તિ બંને વેડફાય છે. તેનાથી વધુ બુદ્ધિશાળી મનુષ્ય દરિયામાંથી માત્ર એક જ અંજલિ પાણી ભરી પીવે છે, તો તે પાણી તેને ખારું લાગે છે, તેથી તે તરત જ સમજી જાય છે કે દરિયાનું બધું જ પાણી આવું ખારું જ છે, તેથી તે મીઠા પાણીની લાલચે દરિયામાંથી અંજલિ ભરવાનું બંધ કરી દે છે. જ્યારે ત્રીજો એવો કુશાગ્ર મનુષ્ય છે કે જે દરિયામાંથી અંજલિ ભરવાનો પ્રયત્ન જ કરતો નથી, પરંતુ બીજાના અનુભવ ઉપરથી જ સમજી જાય છે કે દરિયાનું બધું જ પાણી આવું ખારું છે, તેથી તેની શક્તિ અને સમય ખોટાં વેડફાતાં નથી.

આપણે પણ આવા કુશાગ્ર બનવાનું છે. અજ્ઞાનીજનો, જેઓ પોતાની અજ્ઞાનતાને કારણે જગતનાં લૌકિક-ભૌતિક મૃગજળ સમાન સુખોને જ સનાતનસુખ સમજી તેને પ્રાપ્ત

કરવા જીવનભર અવિરત આંધળી દોટ લગાવતા હોય છે. પરિણામે તેમને જે સુખ મળે છે, તેનાથી તેમને સંતોષ થતો નથી. તેથી વધુ ને વધુ સુખ મેળવવા સતત પ્રયત્ન કરતા હોય છે. વળી, તેમને જે સુખ પ્રાપ્ત થાય છે તે કાયમ ટકતું પણ નથી હોતું. આ જોઈ આપણે સમજી જવાનું કે આવા લોકોની સુખ પાછળની દોટ અનુચિત છે. તેઓ જેને સુખ સમજે છે, તે હકીકતે તેમની ભ્રમણા છે. તે સુખ સાચું-સનાતન-શાશ્વત નથી. ખરેખર તો સાચું સુખ બીજું જ છે. તેને જાણવા-સમજવા-પ્રાપ્ત કરવા આપણે સાચા લોકકલ્યાણના ભેખધારી સદ્ગુરુના શરણે-સાંનિધ્યે રહેવું અનિવાર્ય છે. આ ગુરુજન કૃપારૂપે સાચા સનાતનસુખ માટેની જે સાચી સમજણ આપે, તેને બરાબર સમજી નિષ્ઠાપૂર્વક તેને પ્રાપ્ત કરવા અવિરત પુરુષાર્થ કરવો જોઈએ, જીવન સાર્થક કરી લેવું જોઈએ. જેમ કોઈને એક રૂપિયાની અને સો રૂપિયાની નોટની સાચી કિંમત સમજાવવામાં આવે, તો સૌ સો રૂપિયાની નોટ જ લેશે. એક રૂપિયાની નોટ લેશે નહીં, એવી રીતે સાચા ગુરુજનો આપણને કયું શાશ્વત સુખ છે અને કયું ભ્રામક-ક્ષણિક-મૃગજળસમાન સુખ છે, તેની સમજણ અનેક યુક્તિ-પ્રયુક્તિ દ્વારા સમજાવે છે. આ જ તેમનું કામ છે. પછી આપણે પોતાએ જ નક્કી કરવાનું છે કે આપણને કયું સુખ જોઈએ છે. તેથી જ આપણે કુશાગ્રપણે સનાતન સુખ શેમાં છે, તે બરાબર સમજી તેને મેળવવા સતત પુરુષાર્થના સહારે તે પ્રાપ્ત કરી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી લેવાનો છે. તેથી જ જીવનમાં સાચા સુખને તથા તેને પ્રાપ્ત કરવા માટે યોગ્ય

પુરુષાર્થની સાચી સમજણ આપનાર સાચા સદ્ગુરુદેવની અત્યંત અનિવાર્યતા છે.

આ બધી વાતો તમારા માટે નવી નથી. ઓમ્પરિવારના ઉપક્રમે યોજાતા લોકકલ્યાણના કાર્યક્રમોમાં વારંવાર કહેવામાં આવે છે, તેની પાછળ મુખ્ય આશય એ છે કે આવા કાર્યક્રમોમાં થોડા સમય પૂરતા જ ઉપસ્થિત રહેતા હોઈએ છીએ. વધુ સમય તો વહેવાર-પ્રપંચમાં જ રહેવાનું થતું હોય છે. તેના કારણે મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા અંગેની વાતનું વિસ્મરણ ન થાય અને તે સતત તાજી રહે, તે માટે વારંવાર કરવામાં આવે છે, જેથી આપણા મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવાના પુરુષાર્થમાં ઢીલાશ આવે નહીં. સતત પુરુષાર્થ કરતાં રહી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી શકીએ. મનુષ્યજન્મમાં આ જ મુખ્ય કરવાનું છે. શાસ્ત્રોમાં ચોર્યાસી લાખ યોગિ જણાવી છે. તેમાં ફરતાં ફરતાં છેલ્લે ચોર્યાસી લાખમો મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત થયો છે. તેમાં જો ચેતી જઈને જન્મ-મરણના દારુણ દુઃખદાયક ચક્રાવામાંથી છુટકારો મેળવીશું નહીં તો પાછા ચક્રાવામાં ફરવાનું રહેશે, તેથી જ નવરાત્રીમાં સાચી સનાતનસુખ પ્રાપ્ત કરવાની સમજણને પ્રાપ્ત કરવા માટે ઉપાસના કરવાની છે, જેથી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી શકીએ.

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

ઓમ્ નમઃ પાર્વતી પતયે હર હર મહાદેવ હર.

પરમ્ ચૈતન્યશક્તિની જય, સર્વેને જયનારાયણ ખૂબ-ખૂબ આશીષ.. ઓમ્... ઓમ્... ઓમ્...

## ઓમ્ ગુરુદેવ જયંતી નિમિત્તે પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનાં આશીર્વાચન

તા. ૧૪-૧૦-૨૦૧૭, શનિવાર

સંકલન - શશિકાંત પટેલ

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

ઓમ્પરિવારના આધ્યાત્મિક વડા પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજ પોતાનું સમગ્ર જીવન પરમ્ ગુરુદેવ ઓમ્પરમાત્માને સમર્પિત કરી જીવન જીવી રહ્યા છે. પૂજ્યશ્રી પરમ્ગુરુદેવે ઓમ્પરમાત્માની પ્રેરણા મુજબ સર્વ જીવ-જગતના કલ્યાણ હેતુ આજીવન ભેખ ધારણ કર્યો

છે. આ મહાભગીરથ કાર્યને અનેક યુક્તિ-પ્રયુક્તિ દ્વારા અથાકપણે આગળ ધપાવી રહ્યા છે. સમગ્ર જીવ-જગત ઉપર તૈલધારાવત કરુણાને વરસાવતા કરુણાના અનંત મહાસાગર એવા પૂજ્યશ્રીનો જન્મ આસો વદ દશમના દિવસે થયો હતો. પૂજ્યશ્રીના આ દિવ્ય-મંગલકારી જન્મદિવસને તેમના ભક્તો-પ્રેમીઓ ઓમ્પરમાત્માની કૃપાથી તથા પૂજ્યશ્રીના આશીર્વાદથી ‘ઓમ્ગુરુદેવ જયંતી’

તરીકે સર્વજીવ હિતાર્થેના આધ્યાત્મિક કાર્યક્રમના આયોજન દ્વારા અલૌકિક રીતે દર વરસે ઊજવે છે. દર વરસની જેમ ગયા વરસે પણ તા. ૧૪-૧૦-૧૭ ને શનિવારના રોજ 'ઓમ્ગુરુદેવ જયંતી'નું પુનિત પર્વ ઓમ્પરિવારના ઉપક્રમે ઊજવવામાં આવ્યું હતું. તે પુનિત પ્રસંગે પૂજ્યશ્રીએ સર્વે ઉપર અહૈતુકી કૃપાની હેલી વરસાવતા મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા માટેની પરમૂકલ્યાણકારી સાચી સમજણરૂપી જ્ઞાનગંગાની અનરાધાર જે કરુણા વરસાવી, તેને નીચે મુજબ રજૂ કરવાનો નમ્ર પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે:

### પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનાં આશીર્વચન :-

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

સર્વેનું સ્વાગત-વંદન-અભિનંદન-આશિષ.

તમે સૌ ભેગાં મળી તમે જેમને ગુરુજી માનો છો, તેમનો એટલે કે અમારો જન્મદિવસ એક સંપથી ખૂબ જ ધામધૂમથી પ્રેમ-ઉત્સાહ-ઉમંગ-ભક્તિભાવપૂર્વક ઊજવી રહ્યા છીએ. તે શું દર્શાવે છે? તમારા સૌનો અમારા પ્રત્યેનો સમજણપૂર્વકનો નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ દર્શાવે છે. આ નિમિત્તે અમે પણ સવારથી જ તેમાં રોકાયેલા છીએ. વહેલીસવારથી જ જન્મદિવસની શુભેચ્છાના ફોન સતત આવી રહ્યા છે. વળી, વચમાં-વચમાં ભક્તોની અવર-જવર પણ ચાલુ રહી. આમ, વ્યસ્તતાને કારણે બપોરનો ભોજન-પ્રસાદ બપોરે બે વાગે લઈ શક્યા. બપોરે થોડી વાર આરામ કરીએ છીએ, તેનો મેળ છેક ચાર વાગે પડ્યો. આમ, આજે અમારા નિત્યક્રમનો સમય સહેજ પણ જળવાયો નહીં. તેમ છતાં પણ તમારા સૌનો અમારા પ્રત્યેનો અગાધ પ્રેમ અનુભવી અમને હૃદયમાં આનંદનું ઘોડાપૂર ઊમટ્યું. તેની સામે અમારા નિત્યક્રમના સમયમાં જે કાંઈ આઘું-પાઘું થયું તેની કોઈ જ વિસાત નથી. આજના આ શુભપ્રસંગે યોગાનુયોગ આપણા 'મંત્ર વિજ્ઞાન અને ધ્યાન' પુસ્તકની નવી આવૃત્તિની વિમોચનવિધિનો કાર્યક્રમ પરમાત્માની કૃપાથી ગોઠવાઈ ગયો. આ પુસ્તકમાં ખૂબ જ ગૂઢ યોગનાં આધ્યાત્મિક રહસ્યોને ખૂબ જ સરલ શૈલીમાં સમજાવવામાં આવ્યાં છે.

આ પુસ્તકની ચારે બાજુ કલ્યાણકામીયો દ્વારા ખૂબ જ પ્રસંશા થઈ રહી છે. દિન-પ્રતિદિન તેની માંગ વધી રહી છે. વિમોચનવિધિ પણ દિલ્હીથી પધારેલ અત્યંત ગુરુ-સંત પ્રેમી એવા શ્રી કનક પંડ્યાના હસ્તે કરાવવાનો લલાવો આપણને સૌને પ્રાપ્ત થયો. તેઓની ઉંમર લગભગ પંચોતેર વરસની છે, પરંતુ જુવાનને પણ પાછા પાડે એટલી વિશાળ પ્રવૃત્તિમાં તેઓ સતત રોકાયેલા રહે છે. છતાં પણ તેમનો આપણા પ્રત્યે કેટલો બધો પ્રેમ અને આદર હશે કે જેથી તેઓ આજના કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહ્યા. તેમના હૃદયમાં આપણા સૌ પ્રત્યે આટલો બધો પ્રેમ છે, તેથી તેઓ ઓમ્પરિવારના જ આત્મીયજન થયા. તેઓ ખૂબ જ સરળ સ્વભાવના અને સાદાઈવાળા છે. જોકે તેમને હજી પ્રત્યક્ષ રૂપે મળવાનું થયું નથી, પરંતુ અજયભાઈ મારફતે તેમની જાણકારી પ્રાપ્ત થઈ છે. અજયભાઈ તથા તેમના પરિવાર સાથે તેમને વર્ષોથી અતિ નિકટની આત્મીયતા છે. વળી, આજના સમગ્ર કાર્યક્રમને ભાવેશભાઈ અમને મોબાઈલમાં જીવંત બતાવી રહ્યા છે, તેથી તેમને મોબાઈલમાં જોવાનો મોકો મળ્યો. તેમણે લેંઘો અને ઝભ્મો પહેર્યા છે. તેઓ આ સાદગીભર્યા વસ્ત્રમાં એક સંત જ છે. વાસ્તવમાં સાચા સંત-સંન્યાસી બાહ્યવેશથી નક્કી ન થાય. બાહ્યવેશમાં તો ભગવા કે સફેદ વસ્ત્ર પહેર્યા હોય, ટીલાં-ટપકાં કર્યા હોય, ગળામાં માળા પહેરી હોય, પંચકેશ વધાર્યા હોય તેટલા માત્રથી તે સંત-સંન્યાસી ન કહેવાય. તે તો બધો લૌકિક બાહ્ય દેખાવ છે, પરંતુ જેમનો બાહ્ય દેખાવ આવો હોય અને મન પ્રપંચથી ભરેલું હોય, તો તે સંત-સંન્યાસી નહી. પરંતુ શઠ કહેવાય. ખરેખર સંન્યાસી કેવા હોય તે માટે આદ્યગુરુ શંકરાચાર્યજી મહારાજે શ્લોકમાં કહ્યું છે કે —

**‘હઠાભ્યાસો હી સંન્યાસો, નહીં કાશાય વાસસા,  
ના અહમ્ દેહો આત્મેતિ, નિશ્યયોન્યાસ લક્ષણમ્.’**

આ શ્લોકમાં શું કહ્યું છે? જે નિરંતર પ્રાણાયામનો અભ્યાસ કરે છે, જેને કશાયમાં વાસના-તૃષ્ણા નથી, તેનાથી તે સંપૂર્ણ ઉપરામ થઈ ગયેલ છે. તથા હું પંચભૂતથી બનેલું આ શરીર નથી, પરંતુ આત્મા છું, એવી સમજણ દૃઢ થઈ છે, તે સાચા સંન્યાસીનું લક્ષણ છે. મુખ્ય વાત એ છે કે સાચા સંત-સંન્યાસીની પરખ તેમના બાહ્યવેશથી થાય નહીં.

પરંતુ તે કેવુ સંયમ-નિયમ યુક્ત લોકકલ્યાણની ભાવનાથી તેને અનુરૂપ જીવન જીવી રહ્યા છે, તેની ઉપરથી થાય છે. તો આજે આપણી વચ્ચે સાદાં વસ્ત્ર લેંઘાઝભ્ભામાં એક સંત જ ઉપસ્થિત થયા છે, એવું તમે સૌ તો અનુભવી રહ્યા હશો, કેમકે તમારા સૌ વચ્ચે તેઓ પ્રત્યક્ષ રૂપે ઉપસ્થિત છે. હજી સુધી અમે તેમને પ્રત્યક્ષ મળ્યો નથી, પરંતુ મોબાઈલમાં તેમના દર્શન કરીને તેમનું સંતપણું અનુભવી રહ્યા છીએ. જોકે સામાન્ય રીતે પ્રત્યક્ષ મળવાનો આનંદ સવિશેષ હોય છે.

તમને સૌને પણ અમારા પ્રત્યક્ષ દર્શનની તીવ્ર ઈચ્છા હોય તે સમજી શકાય છે, પરંતુ અવસ્થાના કારણે શરીર સાથે આપતું નહીં હોવાથી ઈચ્છા હોવા છતાં પણ તમારા સૌની વચ્ચે પ્રત્યક્ષ ઉપસ્થિત રહી શકવાના નથી, પરંતુ સૂક્ષ્મ રૂપે તો અમે તમારા સૌની વચ્ચે ઉપસ્થિત છીએ જ. તમે શુભેચ્છા રૂપે જે કાંઈ ભેટ-પુષ્પમાળા વગેરે અર્પણ કર્યું તે સઘળું અમને પહોંચી જ ગયું છે. જ્યારે આપણે શ્રદ્ધા-ભક્તિથી સાચા ભાવપૂર્વક જેના પણ માટે જે કાંઈ પણ સદ્ભાવ-શુભેચ્છા વ્યક્ત કરીએ તો જેના માટે કર્યું હોય તે ત્યાં ઉપસ્થિત ન હોય છતાં પણ સૂક્ષ્મ રૂપે તેને પહોંચી જ જાય છે. પરમ્ કૃપાળુ ઓમ્પરમાત્માની કૃપાથી સર્વજીવ-હિતાર્થની અમને જે પ્રેરણા થઈ, તેની સૂચના હવે અમે તમને આપીએ છીએ. સૌ કોઈ જ્યાં બેઠા છો, ત્યાં જ બેઠા બેઠા તેનું પાલન કરવાનું છે. સૌએ પલાંઠી વાળી આંખો બંધ કરી પ્રેમપૂર્વક ચોવીસ વખત બોલવાનું છે કે “ઓમ્ સત્યમ્ શિવમ્ સુંદરમ્ ઓમ્ સર્વે જીવોને પ્રાપ્ત થાઓ.” આમ ચોવીસ વખત એટલા માટે બોલવાનું છે કે ગાયત્રીમંત્ર કે જે બુદ્ધિની શુદ્ધિનો મંત્ર છે, તેના અક્ષર ચોવીસ છે. પછી સૌ પોતાના ઘરે જઈને સૂતાં પહેલાં એક માળા ગાયત્રીમંત્રની કરવી. આપણા બધા જ કાર્યક્રમોમાં સર્વજીવોના કલ્યાણનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય રહેલો છે. તો આજે તમે સૌ સર્વજીવહિતાર્થે પ્રેમપૂર્વક આટલું કરજો, જેથી જીવ-જગત ઉપર પરમ્ કલ્યાણકારી સદ્ભાવનાનું પ્રચંડ મોજું પ્રસરી જાય. કઈ સદ્ભાવના રહેલી છે? સર્વે જીવ-જગત શુદ્ધ બુદ્ધિ થકી પરમ્સત્ય કલ્યાણ અને જીવનની સાચી સુંદરતા જેમાં રહેલી છે, તે આનંદસ્વરૂપ પરમાત્માને પામે. વળી, ઓમ્ સત્યમ્, શિવમ્, સુંદરમ્ ઓમ, જે બોલવાનું

છે, તેમાં ઓમ્નો સંપૂર્ણ લાગેલો છે, તેથી તમારા સૌની સર્વજીવહિતાર્થની સદ્ભાવનાની પ્રબળતા અનેક ગણી વધી જાય છે. તો આજે તમે સૌ આટલું કરશો એટલે અમને બધું જ મળી ગયું સમજજો. કેમકે સર્વ જીવ-જગતનું વધુ ને વધુ કલ્યાણ થાય તે જ અમારા જીવનનું મુખ્ય ધ્યેય છે અને તેથી તેમાં જ અમારી સઘળી-સાચી પ્રાપ્તિ રહેલી છે.

તમે સૌ વર્ષોથી આ બધી સાચી સમજણની શ્રેયસકર વાતો સતત સાંભળતા આવ્યા છે, તેથી તમે સૌ સર્વજીવહિતાર્થની કોઈ સામે આવે અથવા કોઈ પણ નિમિત્તે તેવી તક ઊભી કરવા સદાય અત્યંત ઉત્સુકતાથી તત્પર રહેતા હોવ છો, કેમકે તમે સૌ બરાબર સમજો છો કે જે કાંઈ પણ સર્વજીવહિતાર્થે કરીએ તેમાં આપણું હિત પણ આપોઆપ સધાય છે પછી તે માટે થઈ જુદું કાઈ કરવું પડતું નથી. અમેરિકામાંના ભક્તોનો આખો પરિવાર ગુરુપૂર્ણિમાએ કે ઓમ્ગુરુદેવજયંતીના દિવસે ગળ્યું-તળેલું નહીં ખાવાનો શુભસંકલ્પ કરી, તેનું નિષ્ઠાપૂર્વક પાલન કરી પોતાનું કલ્યાણ સાધતો હોય છે. અહીં અમેરિકાની વાત આવી તેમાંથી આજે એક ખાસ અગત્યની વાત તમારા સૌ આગળ કરવાનું સ્ફુરણ થયું. ઘણા જ ભારતીય પરિવારો વિદેશમાં વસી રહ્યા છે. તે સૌએ બાર મહિનામાં એક વાર અમુક સમય માટે પરિવાર સાથે ભારત અવશ્ય આવવું જોઈએ. પરિવારના વડીલો અર્થ ઉપાર્જનના હેતુથી વિદેશ ગયા હતા, પરંતુ તેઓ તો આપણી ભારતીય ઋષિ સંસ્કૃતિના રંગે રંગાયેલા હતા, પરંતુ તેમનાં બાળકોનો જન્મ તો પરદેશમાં થયો છે, તેથી જન્મથી જ તેમનો ઉછેર ત્યાંની સંસ્કૃતિ વચ્ચે થયો હોય, તેથી તેઓને આપણી ભારતીય સંસ્કૃતિની કાંઈ જ ખબર હોય નહીં. તેને કારણે તેમની ઉપર ત્યાંની સ્વચ્છંદતાને બહેકાવતી સંયમ-નિયમ-વિવેક-મર્યાદાથી તદ્દન વિમુખ એવી ત્યાંની નકલી સંસ્કૃતિનો રંગ ચડી જાય તે સ્વાભાવિક છે. કહ્યું છે ને કે ‘દુજો ન ચડે રંગ’. આપણી ભારતીય ઋષિસંસ્કૃતિના બદલે બીજી સંસ્કૃતિના રંગે આપણાં બાળકો રંગાઈ ન જાય તે માટે બાર મહિનામાં એક વાર આખા પરિવારે ભારત અવશ્ય આવવું જોઈએ. કેમકે બાળકો ત્યાંની જ સંસ્કૃતિમાં ઊછર્યા હોવાથી રામ-કૃષ્ણને જાણતા નથી હોતા. જો તેઓ ત્યાંની

જ સંસ્કૃતિમય રહેશે, તો એક સમય એવો આવશે કે તેઓ પોતાનાં માતા-પિતાને પણ નહીં ઓળખે. આવું ન થાય તે માટે પરિવારની ભાવનાથી તરબોળ ભારતીય સંસ્કૃતિનો રંગ ચડાવવા ભારત આવવું જોઈએ. એક સિનેમાના ગીતની લીટીઓ છે કે —

**‘મેરા જૂતા હૈ જાપાની, યે પટલૂન ઈંગ્લિશતાની;,  
સરપે લાલ ટોપી રૂસી, ફિર ભી દિલ હૈ હિન્દુસ્તાની.’**

તો દિલને હિન્દુસ્તાની રાખવાના સ્વાર્થ માટે ભારત આવવું જરૂરી છે. મુખ્ય વાત એ સમજવાની છે કે જીવનમાં માત્ર આર્થિક ઉન્નતિ જ નહીં, પરંતુ આધ્યાત્મિક ઉન્નતિ પણ અત્યંત જરૂરી છે, તેથી તે બંનેને સાધવા કટિબદ્ધ રહેવું જોઈએ. તે બંને એકબીજાના પૂરક રહેવા જોઈએ. તેમાં પણ આધ્યાત્મિક ઉન્નતિને પ્રાધાન્ય આપવું જોઈએ. જેવી રીતે જીવનમાં આર્થિક અને આધ્યાત્મિક ઉન્નતિની જરૂર છે. તેવી રીતે જીવનમાં ભોજન અને ભજન બંનેની પણ ખૂબ જ આવશ્યકતા છે. તેમાં પણ ભજનને મુખ્ય ગણવાનું છે. ભજન એટલે નિષ્કામ સત્કર્મ જેના દ્વારા મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી શકાય. આ નિષ્કામ સત્કર્મ શરીરના માધ્યમ દ્વારા જ કરી શકાય છે. તે ત્યારે જ સારી અને નિરંતર રીતે થઈ શકે કે જ્યારે શરીર સ્વસ્થ-નિરોગી હોય. તે માટે આહાર-વિહારમાં ખૂબ જ સાવધાની રાખવી જોઈએ. સાદો-સુપાચ્ય આહાર-ભોજન લેવું જોઈએ તથા સંયમ-નિયમપૂર્વકનું જીવન જીવવું અતિ આવશ્યક છે. જીવન જીવવા માટે અર્થ-ઉપાર્જન કરવું પણ જરૂરી હોય છે. તો આ અર્થ-ઉપાર્જન એવું કરવું જોઈએ કે જે પરમાર્થમાં જવામાં સહાયરૂપ થાય. આ વાતની યથાર્થતા એ આપણી ભારતીય સંસ્કૃતિની દેન છે. આપણી ઋષી-આર્ષ પરંપરાની અમોઘ બક્ષિશ છે. તેઓએ મનુષ્યજીવન સાર્થક કરવા માટે જેની અનિવાર્યતા છે-તે ચાર પુરુષાર્થ સમજાવ્યા છે. પુરુષાર્થ એટલે પુરુષ-આત્મા અર્થે જે કંઈ કરવામાં આવે તે. જન્મ ધારણ કરીને આ જીવનમાં જ તેને પ્રાપ્ત કરવાનો છે, તો જીવન સાર્થક થયું ગણાય. તે પુરુષાર્થ છે ધર્મ-અર્થ-કામ અને મોક્ષ, આ ક્રમ જ ખૂબ સૂચક છે, સમજવા યોગ્ય છે. પ્રથમ તો જીવનમાં દરેક પરિસ્થિતિમાં ધર્મનું ચુસ્તપણે આચરણ કરવું જોઈએ. પછી ધર્માચરણ-

યુક્ત અર્થની પ્રાપ્તિ કરવી જોઈએ. આવી રીતે પ્રાપ્ત થયેલા અર્થ દ્વારા કામ-ઇચ્છાઓની પૂર્તિ કરવી જોઈએ. જો જીવન આવું જીવીએ, તો ચોથો મોક્ષ રૂપી પુરુષાર્થ આપોઆપ પ્રાપ્ત થાય. તે માટે બીજું કંઈ જ કરવાની જરૂર પડે નહીં. આમ, આપણા ઋષિમુનિઓએ આ ચાર પુરુષાર્થની અમૂલ્ય ભેટ આપણી ઉપર કૃપા કરી આપણા કલ્યાણહેતુ આપી છે. આપણે હનુમાનચાલીસા બોલીયે છીએ. તેની શરૂઆતનો દોહો છે.

**‘શ્રી ગુરુચરણ સરોજ રજ, નિજ મન મુકુરસુધાર;  
બરનુ રઘુવર ભિમલ જશ, જો દાયક ફલ ચાર.’**

તુલસીદાસજી કહે છે કે કમળની સમાન સદ્ગુરુદેવના ચરણની ચપટી ધૂળથી મારા મનનો બધો જ મેલ-મલીનતા દૂર થઈ જાય અને નિષ્ઠાપૂર્વક મારા ઈષ્ટ શ્રીરામની ભક્તિ કરી શકું, જેથી ચારેય ફળની પ્રાપ્તિ થાય. અહીં જે ચાર ફળની પ્રાપ્તિની વાત કરી છે, તે છે ધર્મ-અર્થ-કામ અને મોક્ષ.

આપણા ઋષિમુનિઓએ-સંતોએ આપણી ઉપર અનહદ કૃપા કરી મનુષ્યજીવન સાર્થક કરવા માટે ઘણી જ સૂચક વાતો જુદી-જુદી રીતે સમજાવી છે, જેવી કે —

**“રામભજન મેં આલસી, ભોજન મેં હોશિયાર;  
તુલસી એસે જીવકો, લાખ બાર ધિક્કાર.”**

જે લોકો માત્ર ભોગપ્રધાન જીવન જીવવામાં જ આનંદ માને છે અને મનુષ્ય જીવનની સાર્થકતા માટે સત્કર્મો કરવામાં સતત ઉદાસીન રહે છે, તુલસીદાસ આવા લોકોને લાખ વાર ધિક્કારે છે. કેમ કે આવા મૂઢમતી લોકોના જન્મ એળે જાય છે.

**“સાહબ કે દરબાર મેં, કમી કઠ્ઠુ હી નાહી;  
કર્મહીન નરપાવત નાહી, ચૂક ચાકરી માંહી”**

પરમાત્મા પાસે બધું જ છે, તે બધું જ આપવા સમર્થ છે. પરંતુ જે મનુષ્યે જીવનમાં ક્યારે પણ સત્કર્મનું આચરણ કર્યું નથી, તેને જીવનમાં ક્યારેય પણ સુખની પ્રાપ્તિ થતી નથી, પરંતુ માત્ર દુઃખની જ પ્રાપ્તિ થાય છે.

**‘રામનામ કી ઔઘધિ, જો ખંત સે ખાય;  
અંગ પીડા વ્યાપે નહીં, મહારોગ મીટ જાય.’**

પોતાના ઈષ્ટનું એકલીન થઈ નિષ્ઠા અને પ્રેમપૂર્વક સતત સ્મરણ કરવાથી શરીરની બધી જ પીડા-દુઃખ તો દૂર થઈ જાય છે, પણ જો કોઈ મોટી બીમારી હોય, તો તે પણ મટી જાય છે.

આમાં થોડો ફેરફાર કરીને અમે કહ્યું છે કે -

**‘રામનામ કી ઔષધિ, ખરી ખંત સો ખાય;  
સંગ પીડા વ્યાપે નહીં, ભવરોગ મીટ જાય.’**

પોતાના ઈષ્ટનું - સદ્ગુરુદેવનું નિષ્ઠા અને પ્રેમપૂર્વક સતત સ્મરણ કરવાથી અર્થાત્ તેમણે મનુષ્ય-જન્મ સાર્થક કરવા જે કાંઈ સદ્બોધ આપ્યો છે, તે મુજબનું જીવન જીવવાથી જીવન જળકમળવત્ થઈ જાય છે. પછી જો આપણા સંપર્કમાં અસત્કર્મી કે અધર્મી આવે તો તેની અસર આપણને ક્યારેય પણ થતી નથી. પરિણામે સત્ય અને ધર્મયુક્ત જીવન જીવી જન્મમરણના ફેરામાંથી મુક્ત થઈ જવાય છે. મનુષ્યજન્મ સાર્થક થાય છે.

**‘રામ ઝરુખે બૈઠ કર, સબકા મુજરા લેત;  
જૈસી જીસકી ચાકરી, વૈસા ઉસકો દેત.’**

પરમાત્મા-પરમ્ ચૈતન્યશક્તિ તો અણુઅણુમાં વ્યાપ્ત છે. જેથી જે કોઈ જેવાં કર્મો કરે છે, તેની નોંધ તેની પાસે થઈ જ જાય છે. અને દરેકને પોતપોતાના કર્મનુસાર સુખ-દુઃખની પ્રાપ્તિ તેમની હાજરી માત્રથી પ્રાપ્ત થાય છે.

આ બધું વર્ષોથી તમે સતત સાંભળી રહ્યા છો તથા તમારો અમારા પ્રત્યેનો નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ જોઈને પરમાત્માની કૃપાથી આ બધું સંભળાવવાની અમને પણ સતત પ્રેરણા થાય છે. તો પરમ્ ગુરુદેવ ઓમ્પરમાત્માને પ્રાર્થના કરીએ કે કૃપા કરી અમને એવી શક્તિ-મતિ-ભક્તિ આપો કે જેથી ભારતીય ઋષિ સંસ્કૃતિને અનુરૂપ યથાર્થ જીવન જીવી ચારેય પુરુષાર્થ ધર્મ-અર્થ-કામ અને મોક્ષને આ જન્મે જ પામી મનુષ્ય જીવન સાર્થક કરી શકીએ.

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

ઓમ્ નમઃ પાર્વતી પતયે હર હર મહાદેવ હર.

સર્વેને જય નારાયણ - ખૂબ ખૂબ શુભાશિષ.

ઓમ્... ઓમ્... ઓમ્...

## ચિંતન-કણિકાઓ

— યોગભિક્ષુ

**ગુરુજીએ આજે કીધી મહેર**

એક ભક્તના ત્યાં અમારે જવાનું થયું, ત્યારે તેઓ ભાવવિભોર થઈને બોલી ઊઠ્યા કે -

**ગુરુજીએ આજે કીધી મહેર,  
દર્શન દેવા આવ્યા ઘેર.**

સામે અમે પણ એક રહસ્યનું ઉદ્ઘાટન કરતા કહ્યું કે -

**ગુરુજીએ કીધો કાળો કેર,  
દર્શન દેવા આવ્યા ઘેર.**

આ વાતને જરા વિસ્તારથી સમજાવે :

દર્શન કરવા તો આપણે જવું પડે; જેનાં આપણે દર્શન કરવા હોય તે ગુરુસંતો કે ભગવાનની મૂર્તિ વગેરે આપણે ત્યાં ન આવે. આપણે દર્શન કરવા જઈએ તેની જ

મહત્તા છે, તેમાં જ આપણું કલ્યાણ છે. ગુરુસંતોને આપણે ત્યાં દર્શન દેવા શા માટે આવવું પડ્યું? કારણ કે આપણે તેમના દર્શન કરવા જતા જ નહોતા તેથી. ગંગા-યમુનામાં સ્નાન કરવા માટે આપણે તેમની પાસે જવું પડે છે, તે આપણી પાસે નથી આવતી. જો ગંગા-યમુના આપણા ઘરે આવે તો? તો જળ-પ્રલય થાય, અનંત જીવોનો નાશ થઈ જાય, આપણે પોતે પણ ઘરસમેત ડૂબી જઈએ. ‘દર્શન’ દેવાની વસ્તુ નહીં પણ લેવાની વસ્તુ છે. યાત્રાધામોનાં દર્શને જઈએ છીએ, ત્યારે કેટકેટલા અવનવા અનુભવો મળે છે, જે જીવનમાં અતિ ઉપયોગી થાય છે. યાત્રા દરમિયાન દાન-પુણ્યનો પણ લાભ મળે છે યાત્રા વખતે કે ગુરુસંતોના દર્શને જતી વખતે જે કષ્ટ પડે છે, તે એક પ્રકારનું તપ બની જાય છે. અમસ્થા તો આપણે તપ નથી કરી

શકતા, પણ આ રીતે અનાયાસે જ આપણને પવિત્ર તપનો લાભ મળે છે. માટે ગુરુસંતોના દર્શન કરવા હોય, તો તેઓ જ્યાં હોય ત્યાં દોડા-દોડીને પહોંચી જવું જોઈએ. જો ગુરુસંતો આપણા ઘરે દર્શન દેવા આવે, તો તેમને જેટલું કષ્ટ પડે અને તેમનો જેટલો સમય બગડે તે બધો ભાર આપણા માથે જ પડે છે ને? આ બધી સૂક્ષ્મ બાબતોનો આપણે પૂરો ખ્યાલ રાખવો જોઈએ. સંતજનો તો પરમ કરુણાળુ છે, તેઓ તો આપણું કલ્યાણ જ ઈચ્છે પણ આપણે ખોટી અને ઓછી સમજના કારણે આપણને જ નુકસાન કરી બેસીએ છીએ. કર્મનો નિયમ અટલ રીતે કામ કરે જ છે, તે આપણે બરાબર સમજી લેવું જોઈએ.

ગુરુસંતો અહૈતુકી કૃપા કરીને આપણા ઘરે દર્શન દેવા આવે એવું બને છે. આપણો અનહદ પ્રેમ તેમને આપણા ઘર સુધી પણ ખેંચી લાવે છે. વળી, આપણને નિમિત્ત બનાવીને, આપણા ઘરને કેન્દ્ર બનાવીને બીજા ઘણા બધાને દર્શન દેવાની, બીજા ઘણા બધાનું કલ્યાણ કરવાની તેમની ગણતરી હોઈ શકે. સાવ અજ્ઞાની અને જડ સ્વભાવવાળા તરફ તેમને વધુ ધ્યાન આપવું પડે અને તે માટે તેઓ આપણા ઘરે પણ આવતા-જતા રહે.

સાચી સમજણ ધરાવનાર અને સત્સંગના રંગે જે પૂરેપૂરો રંગાઈ ગયો છે, તેની તો ચિંતા ગુરુજનોને નથી. તેમનું અપમાન થઈ જશે કે તેમની આગતા-સ્વાગતા બરોબર નહીં થાય તોય તેઓ ખોટું લગાડીને ભાગી જવાના નથી. તેની ખાત્રી તેમને છે જ. પણ અહંકારી અને અજ્ઞાની જીવો પોતા તરફ આકર્ષિયલા રહે તેની તેઓ કાળજી રાખે છે; અને તેથી તેઓ તેમની આગતા-સ્વાગતા વધુ કરે છે કે જેથી તેઓ ગુરુસંતોના સંપર્કમાં રહે અને તો જ તેઓ સૌ વહેલા-મોડા પણ સાચી સમજણ પ્રાપ્ત કરીને કલ્યાણના માર્ગે આગળ વધી શકે. તેથી —

ગુરુજીએ આજે કીધી મહેર, દર્શન દેવા આવ્યા ઘેર.

અને

ગુરુજીએ કીધો કાળો કેર, દર્શન દેવા આવ્યા ઘેર.

એ બંને કથન પોતપોતાની રીતે સત્ય છે.

**શ્રી કિરીટભાઈ શાહ :** કિરીટભાઈ શાહ અવારનવાર કહેતા કે ગુરુજી! આપ હોમ-હવન કરાવો કે યાત્રા-પ્રવાસ કે દાન-પુણ્ય જે કાંઈ કરાવો છો ને? તે બધું અમારા મનથી અતિ મહત્ત્વનું છે. કારણ કે એ બધી વિધિ આપ કરાવો છો, તેથી તેની મહત્તા અમને ઘણી લાગે છે. વિધિ ભલે ગમે તે હોય પણ આપના દ્વારા કરાવાયેલ છે, તેથી તે અમારા સૌનું કલ્યાણ જ કરવાની છે, એવી અમારી દૃઢ માન્યતા છે. આપ અમારા માધ્યમથી જે કાંઈ કરાવો છો, તે બધું ખૂબ ઊંડાણથી સમજી-વિચારીને જ કરાવતા હો છો.

પૂજ્ય ગુરુદેવમાં આવી હતી શ્રી કિરીટભાઈની નિષ્ઠા, સૌકોઈને પ્રેરણા લેવા જેવી.

**ઘેર બેઠા ગંગા :-**

(ડૉ. શ્રી જિતેન્દ્રભાઈની મુલાકાત)

શ્રી બિપિનભાઈનો પુત્ર ચિ. મૌલિક અમેરિકાથી અમદાવાદ તરફ ફરવા આવ્યો હતો, તેની ખુશાલીમાં બિપિનભાઈએ તેમના ઘેર તા. ૧૫-૨-૦૪ના રોજ સત્સંગ-સ્વાધ્યાય રાખ્યો હતો. તેમાં હાજરી આપવા અમે ગયા હતા. ત્યાંથી પાછા વળતી વખતે પ.શ્ર.ડૉ. જિતેન્દ્રભાઈની તબિયતના સમાચાર પૂછવા તેમના ઘરે ગયા. ડૉક્ટર તથા તેમનાં પત્ની ખૂબ જ આધ્યાત્મિક અને તત્ત્વજ્ઞાનપ્રેમી છે. છેલ્લે-છેલ્લે ડૉક્ટર અમેરિકામાં ખૂબ જ બીમાર થઈ ગયેલા અને છ-આઠ માસ સુધી દવાખાનામાં કોમામાં (બેભાન અવસ્થામાં) રહેલા. પણ ‘રામ રાખે તેને કોણ ચાખે’ એ કથન મુજબ તેઓ સ્વસ્થ થયા અને ભારત હવાફેર માટે આવ્યા. આવી અસાધ્ય બીમારીમાંથી ઊઠ્યા પછી તેઓ સૌને સાવધાન કરતાં કહેતા કે ‘જ્યાં પૈસો અને દવા કામ ના કરે, ત્યાં પરમાત્મા અને દુઆ કામ કરે છે, તે હવે બરાબર જાતે સમજાયું.’

ડૉક્ટર હાલમાં અમદાવાદમાં છે, તે સમાચાર મળવાથી અમે તેમના ઘરે ગયા. ઘરનાં સૌ આનંદવિભોર થઈ ગયાં. હવે તેઓ સંપૂર્ણ સ્વસ્થ થઈ ગયા છે. ફક્ત તેમના બોલવામાં અને ચાલવામાં થોડી અસર દેખાય છે. ધીમે-ધીમે બોલે અને ધીમે ધીમે ચાલે. આવી નાજુક

સ્થિતિમાં હોવા છતાંય તેમણે અમારી સાથે આધ્યાત્મિક અને ધર્મ-સંરક્ષણની જ વાતો કરી. અમને વિદાય આપવા ઘરનાં સૌ બહાર રોડ સુધી આવ્યાં. અમે ગાડીમાં બેઠા ત્યારે પણ તેમનાં પત્ની બે હાથ જોડીને અતિ નમ્રતાપૂર્વક કહેવા લાગ્યાં કે “આપે તો અમારા ઉપર ખૂબ કૃપા કરી, અમારે તો ઘેરબેઠાં ગંગા આવી !” ત્યારે અમે કહ્યું કે —

તમો સૌ ખૂબ ભાગ્યશાળી છો કે ઘેર આવેલી ગંગાને ઓળખી શકો છો, નહીં તો અવળચંડી બુદ્ધિ મનુષ્યને એવી રીતે છેતરે છે કે મનુષ્ય સંપૂર્ણ અસાવધાન જ રહી જાય. એક ભાઈ કહે કે મારે ગંગાજીમાં સ્નાન કરવું છે પણ ગંગાજી તો ઘણે દૂર ઠેઠ ઋષિકેશમાં આવી. ગંગાજીને દયા આવી, તેથી તે તેના ઘેર આવી. ત્યારે પણ તેની અવળચંડી બુદ્ધિ સખણી નથી રહેતી; તે કહે કે ઘેર આવે તે ગંગાજી શાનાં? ગંગાજી તો ઋષિકેશ-હરિદ્વારમાં હોય.

આટલી વાત કહી અમે સૌને જયનારાયણ કહ્યા અને અમારી ગાડી આગળ વધી ગઈ.

ડાકોર ગયા ત્યારે ડૉ. જિતેન્દ્રભાઈ વિષે વધુ જાણવા મળ્યું કે કેવળ આધ્યાત્મિક જ નહિ, પણ રાજકારણીઓ પણ તેમને સન્માનની દૃષ્ટિએ જુએ છે. ભારતના વડાપ્રધાનની સોગંદવિધિ વખતે તેઓએ હાજરી આપી હતી. પરમાત્માએ કૃપા કરીને એટલી શક્તિ-ભક્તિ-ક્ષમતા આપી હોય, તો જ આધ્યાત્મિક અને રાજકીય - બંને ક્ષેત્રમાં મન મૂકીને એકસાથે ઝંપલાવી શકાય. આધ્યાત્મિકતાથી પરિમાર્જિત થયેલી બુદ્ધિ જે પણ ક્ષેત્રમાં ઝંપલાવે તે ક્ષેત્રને પણ શુદ્ધ-પરિશુદ્ધ કરી નાખે. જે રથના ઘોડાની લગામ મહાજનો-મહાનુભાવોના હાથમાં હશે, તે રથ તેના અસલ લક્ષ્યે પહોંચશે જ.

**તમે દીક્ષિત જ છો :-**

**(શ્રી જગદીશભાઈની મુલાકાત)**

અમે ડાકોર હતા ત્યારે અમદાવાદ ‘ધર્મમેઘ’માં અમેરિકાથી મહેમાન - શ્રી જગદીશભાઈ અમીન અને મહામના કપિલાબહેન આવેલાં. એ સમાચાર મને ફોન દ્વારા મળેલા. અમે જગદીશભાઈને ફોન દ્વારા કહ્યું કે, અમે તમને મળવા માટે કાલે સવારે દશ વાગતા સુધીમાં અમદાવાદ

પહોંચી જઈશું. માટે તમે કાલે સવારે દશ વાગ્યે ધર્મમેઘમાં જરૂર આવજો. અમને પણ તમને મળવાની ખૂબ ઈચ્છા છે.

બીજે દિવસે સમયસર અમે ધર્મમેઘમાં આવી ગયા. અમારી રૂમમાં પ્રવેશતાં જ પલંગ ઉપર સોનીનું એક ટેપરેકોર્ડર અને ગરમ શાલ જોયાં. એ જોઈને અમે ઘરમાં ભારતીબહેનનું પૂછ્યું કે, આ વસ્તુઓ જગદીશભાઈ લાવ્યા છે ને ? ભારતીબહેન કહે - હા, તેઓ કહેતા હતા કે આ વસ્તુઓ પૂજ્ય ગુરુદેવ અમેરિકામાં મારા ઘેર ભૂલી ગયા હતા, તેથી હું તે લેતો આવ્યો છું.’ આ સાંભળીને અમે સૌએ જગદીશભાઈ તથા કપિલાબહેનના ખૂબ ઉમદા સ્વભાવની વાતો કરી -

છેલ્લી (ત્રીજી) વખતે અમે અમેરિકા ગયા તે તેમને (જગદીશભાઈને) આભારી છે. તેઓ બંને ખૂબ ગુરુસંતપ્રેમી છે. અમેરિકાની અમારી ત્રીજી યાત્રાનો આવવા-જવાનો બધો ખર્ચ તેમણે પોતે અતિ આગ્રહપૂર્વક ઉપાડી લીધેલો. તેમણે અમને ઘણા દિવસો સુધી તેમના ઘેર રાખીને ખૂબ સેવા કરેલી. રોજે નવાં-નવાં સ્થાનોમાં ફરવા લઈ જાય. નવા-નવા સ્ટોર્સમાં લઈ જાય અને જાતભાતની વસ્તુઓ બતાવે અને ખૂબ આગ્રહ કરે કે ‘આપને જે કંઈ પસંદ અને ઉપયોગી હોય તે લઈ લો, એવી મારી વિનંતી છે.’ તેમના ઘેરથી જ અમે ગુરુપૂર્ણિમાના દિવસે અમદાવાદના ‘ગુરુપૂર્ણિમા-મહોત્સવ’માં ફોન દ્વારા લગભગ દોઢ કલાક આશિષ-પ્રવચન આપેલું.

તેઓ અવારનવાર અમારી પાસે મંત્રની અને દીક્ષાની માગણી કરતા, ત્યારે અમે કહેતા કે તમે દીક્ષિત જ છો. તેમનો ખૂબ આગ્રહ અને ઈચ્છા હતાં કે અમે કાયમ માટે અમેરિકા રહી જઈએ. તેઓ કહેતા કે, “ગુરુદેવ! આપ જે રીતે અમદાવાદમાં ઓમ્પરિવાર ચલાવો છો, તેમ અહીં ચલાવો; હું મારું જે કંઈ છે તે બધું આપને અર્પણ કરી દઈશ.” તેઓ એક અમેરિકન કંપનીના ખૂબ મોટા, જૂના અને વિશ્વાસુ માણસ હતા. મને તેમની ઓફિસે લઈ ગયેલા. તેમના સાહેબ મને કહે છે કે - ‘અમેરિકાને આપના જેવા માણસોની ખાસ જરૂર છે, આપ કાયમી અહીં રહી જાવ.’ કપિલાબહેન અવારનવાર કહેતાં કે, ‘અમે



યોગાનંદજીનું સાહિત્ય વાંચીએ છીએ ત્યારે આપની ખૂબ યાદ આવે છે. તેમનું અને આપનું કહેવાનું ખૂબ સમાન લાગે છે. ફર્ક ફક્ત એટલો જ છે કે તેઓ અંગ્રેજીમાં કહે છે અને આપ ગુજરાતીમાં કહો છો.” જગદીશભાઈના કુટુંબમાં જ ગુરુસંત-ભક્તિ ઊતરેલી છે. બંનેનું જીવન સંતબરાબર જ છે. સંયમ, નિયમ, નિર્વ્યસનીપણું, પૂજા-પાઠ, ધ્યાન સદ્વાંચન વગેરે બધું ખૂબ નિયમિત. તેમના અને તેમની સાથેના ઉમદા પ્રસંગોનો કોઈ પાર નથી. અસ્તુ.

બરાબર દશ વાગ્યે તેઓ બંને ધર્મભેદમાં આવી ગયાં. અમે ખૂબ ઉમળકાભેર તેઓનું સન્માન કર્યું અને ખૂબ આશીર્વાદ આપ્યા. શ્રી જગદીશભાઈ બે હાથ જોડીને વિનતીપૂર્વક પૂછવા લાગ્યા કે, “હવે આપના માટે અમેરિકાની ટિકિટ ક્યારે મોકલું?” અમે કહ્યું કે અમે ત્રણ વખત અમેરિકા આવી ગયા. પરમાત્માએ અમને નિમિત્ત બનાવીને અમારા દ્વારા જે કાંઈ કાર્યો કરાવવાનાં હશે તે થયાં. હવે શરીર નરમગરમ રહ્યા કરે છે અને છોતેરમું વર્ષ ચાલે છે, તેથી બહાર બહુ ઓછું નીકળીએ છીએ. અમારા શરીરની આવી સ્થિતિ હોવાને કારણે જેના ત્યાં જઈએ, તેમને ખૂબ અગવડ પડે અને અમને તે ગમે નહીં.

તેઓ વિદાય માટે ઊભા થયા અને વિનંતીસહ કહે કે, “ગુરુજી! હવે ફક્ત એક વાર, ચોથી વખત અમેરિકા પધારવા કૃપા કરો.” અને પછી ભીની આંખે બોલ્યા કે, “કાં તો આપ અમેરિકામાં અથવા હું અમદાવાદમાં.”

તેમના ગયા પછી અમે ઉપસ્થિત ગુરુપ્રેમીઓને કહ્યું કે - (તેઓ એમ માને કે) - આપણને ગુરુદેવના દર્શન થયાં” અને આપણે એમ માનીએ છીએ કે “આપણને ગુપ્ત સંતોના દર્શન થયા.” અનુભવીઓએ ખૂબ સરસ કહ્યું છે કે -

માણસે માણસે ફેર,  
કોઈ લખનેય ન મળે;  
અને કોઈ ટકાના તેર !

સ્વબુદ્ધિની છેતરામણ :- જે બુદ્ધિથી આપણે દુનિયા આખીને છેતરીએ છીએ, તે બુદ્ધિ કદીયે શું આપણને પણ નહીં છેતરે? જરૂર છેતરશે. તેથી જ ગાયત્રીમંત્રમાં

બુદ્ધિની વૃદ્ધિની નહીં પણ બુદ્ધિની શુદ્ધિની માંગણીની પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે. બીજાની બુદ્ધિ જ્યારે આપણને છેતરે છે ત્યારે, વહેલી-મોડી પણ તેની આપણને ખબર પડે છે; પણ આપણી જ બુદ્ધિ જ્યારે આપણને છેતરે છે, ત્યારે તેની તો આપણને ખબર જ પડતી નથી. માટે જ શુદ્ધ, સાત્ત્વિક, પવિત્ર, કોઈને પણ ન છેતરે તેવી બુદ્ધિ કેળવીએ - પ્રાપ્ત કરીએ. બીજાને છેતરીએ છીએ, ત્યારે ખરેખર તો આપણે જ છેતરાતા હોઈએ છીએ, છેતરાઈએ છીએ તેવી આપણને ખબર પડે તે જ બુદ્ધિની બુદ્ધિમત્તા છે. બુદ્ધિમાં તીવ્રતા-કુશાગ્રતા હોવી જરૂરી છે કારણ કે તે થકી કલ્યાણપથમાં આગળ વધી શકીશું. પણ જો બુદ્ધિમાં કુટિલતા, અવળચંડાઈ, અહંકારીપણું હશે તો મહામૂલ્ય મનુષ્યજન્મ એળે જશે.

આપણે આપણાં બાળકોને ખૂબ હોંશિયાર, કદી કોઈથી ન છેતરાય તેવા બનાવીએ, ભલભલાને હંફાવી દે તેવાં બનાવીએ, સાચાનું ખોટું અને ખોટાનું સાચું કરી બતાવે તેવાં અને ગુરુ-સંતો-સજ્જનોનું પણ અપમાન કરી નાખે તેવાં બનાવીએ; અને એવાં બાળકોને જોઈજોઈને આપણે ખૂબ ખુશ થઈએ. આપણને કદી એ કલ્પના પણ નથી આવતી કે ક્યારેક એવો મોકો આવશે ત્યારે તે જ સંતાનો આપણને છેતરશે, હંફાવશે, પાછા પાડી દેશે. પણ જો સંતાનોને સજ્જન બનાવ્યાં હશે, તો તેમની સજ્જનતાનો લાભ અન્યોને તો મળશે જ પણ આપણને પણ મળશે.

જે પરિવારો સ્વરક્ષણ માટે ઘરમાં ભાલા-તલવારો કે બંદૂક-પિસ્તોલ રાખતા હોય છે, તેમને એ ખ્યાલ સ્વપ્ને પણ નથી હોતો કે જ્યારે ભાઈભાઈમાં કે પિતા-પુત્રમાં મનદુઃખ કે અણબનાવ થશે, ત્યારે તે જ હથિયારો કે જે દુશ્મનો માટે રાખ્યાં હતાં તે અંદરો-અંદર વપરાશે અને મોટો અનર્થ થશે. પરિવારમાં ગમે ત્યારે પણ સ્વાર્થની ખેંચતાણમાં ઝઘડો થવાનો જ છે તે નિઃશંક છે. એ વખતે બંને પક્ષ ભયંકર ગુસ્સામાં આવી જવાના અને એ ગુસ્સાને વ્યક્ત કરવા માટે ઘરમાં રાખેલાં વિનાશક હથિયારોનો જ ઉપયોગ થવાનો. પણ -

જેના ઘરમાં વિનાશક હથિયારો નહીં હોય અને ફક્ત લાકડીઓ જ હશે, તેઓ ગુસ્સાને વ્યક્ત કરવા ફક્ત લાકડીઓનો જ ઉપયોગ કરશે અને તેથી વિનાશ ઓછો થશે. અને –

જેના ઘરમાં લાકડીઓ પણ નહીં હોય, તેઓ ગુસ્સાને વ્યક્ત કરવા માટે ફક્ત તૂ... તૂ... - મૈં... મૈં... કરીને જ હળવા થઈ જશે અને તેથી નુકસાન ખૂબ ઓછું થશે. માટે –

પ્રભુને પ્રાર્થના કરીએ - અમને બુદ્ધિની શુદ્ધિ આપો કે જેથી અમારામાં સજ્જનતા ખીલે અને એ સદ્ગુણો થકી અમે પોતે પણ સુખી થઈ શકીએ અને સર્વે સમાજને સુખી કરવાનો પ્રયત્ન કરી શકીએ.

પોતાની જ બુદ્ધિ થકી, પોતાનાં જ હથિયારો વડે, પોતાનાં જ સંતાનો દ્વારા દુઃખી ના થઈએ તે માટે ખૂબ સાવધાન રહીએ. જેમ આંખ આખા વિશ્વને જોઈ શકે છે, પણ પોતાને જ જોઈ શકતી નથી. આંખને પોતાનું

સ્વરૂપ જોવું હોય તો બીજાની (અરીસાની) જરૂરત પડે છે, તેમ આપણે આપણી જ બુદ્ધિથી દુઃખી થતા હોઈએ તેની આપણને ખબર પડતી નથી, તે માટે તો ગુરુ-સંતો-સજ્જનો જ આપણને સાવધાન કરી શકે અને તેમના માર્ગદર્શન મુજબ ચાલીને આપણે સુખી થઈ શકીએ, આત્મવંચનામાંથી - સ્વબુદ્ધિની છેતરામણી ચુંગાલમાંથી છૂટી શકીએ.

અખા ભગતે અતિ સુંદર ચિતાર રજૂ કર્યો છે કે—  
 ઝીણી માયા છાની છરી,  
 મીઠી થઈને મારે ખરી,  
 વળગે પછી અળગી ન થાય,  
 જ્ઞાની પંડિતને માંડીથી ખાય.  
 અનેક રૂપે માયા રમે,  
 જ્યાં જેવું ત્યાં તેવું ગમે,  
 અખા માયાના ઘણા છે ઘાટ,  
 જ્યાં જુઓ ત્યાં માયાનાં જ હાટ.

\*\*\*

## પ્રેરણાદાયી પત્ર

ગુરુપૂર્ણિમા  
 હેમાબેન

પરમપૂજ્ય બાપુજી (સદ્ગુરુ)

પૂ. બહેન (ડાહીબહેન)ની વિદાય પછી સાંસારિક કર્મો અને સામાજિક કાર્યોમાં ઘેરાઈને બીમાર પડી. હોસ્પિટલમાં પડ્યા-પડ્યા મનુષ્યજીવનની વાસ્તવિકતા સમજાઈ ગઈ અને પરિસ્થિતિ પ્રમાણે જીવનઘડતર કરવા લાગી. ખૂબ-ખૂબ મુશ્કેલીઓ પડી અને મનને ઘડતી રહી, ત્યાં જ આપના તરફથી આત્મભાવનાને જાગૃત કરવા માટેની 'ચાવી' મળી, આનંદમાં આવી ગઈ. સત્યના શરણમાં મન મૂકી દીધું. ખૂબ-ખૂબ શાંતિ થઈ ગઈ છે. સત્ય ધર્મ મય થવા મનને સાચો માર્ગ મળી ગયો છે, એટલે હવે મનને સમજાવવાનું જરૂરી લાગતું નથી. 'સત્યધર્મ ગુરુદેવ' અંતરમાં છે, તે જાણતી હતી, પણ હું પોતે જ છું, તેમ સમજાતું નહોતું અને ગડમથલ થયા કરતી હતી. પણ આપનાં સતત સ્વરગાન અને ધૂને મને જગાડી દીધી. હવે

મનનાં દુઃખો અને શરીરનાં દુઃખોને ભોગવી લેવાની સમજણ અને શ્રદ્ધા જાગી ગઈ છે. ખૂબ-ખૂબ આપનાં ચરણોમાં જાગૃત થઈ ગુરુપૂર્ણિમાએ વંદન કરું છું. આપ તો અંતર્યામી છો, તેથી સમયસર ખાડામાંથી બહાર કાઢી લીધી. ખૂબ-ખૂબ અંતરભાવથી પ્રણામ. જન્મો-જન્મના સુભાશિષોથી આપે જાગૃત કરી છે, એટલે ભવો-ભવનાં વંદનો સ્વીકારજો. જ્યાં-જ્યાં ભૂલી પડું, ત્યારે સ્વરાનંદથી મને બચાવી લેજો, એ જ ગુરુપૂર્ણિમાએ આશિષ માંગું છું. આર્થિક વહેવાર બિલકુલ બંધ કર્યા છે. અંતરમાં મૂર્તિભાવે સતત દર્શન આપતા રહેજો અને બીમારીમાં લાચાર બનવાને બદલે આત્મદર્શન કરાવી પ્રેમથી આ શરીરથી મુક્ત થઈ અને સાચા આનંદમય ભાવમાં આપની ભવોભવ શરણાગતિમાં રહું એ જ ભાવથી સત્યધર્મ ગુરુદેવના જયપ્રણામ અને શરણાગતિ.

સૌ સ્નેહીજનોને વંદન. જયનારાયણ

अशुवर का ढोधक (नाम) प्रणव/ओम् है ।



(समाधिपाद के सूत्रों का भाषानुवाद )

- (२४) क्लेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है असा पुरुषविशेष/चेतनविशेष अशुवर है ।
- (२५) अशुवर संपूर्ण सर्वज्ञ है ।
- (२६) अशुवर पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु है और काल की मर्यादा से (जन्म-मृत्यु से) पर है ।
- (२७) अशुवर का नाम प्रणव/ओम् है ।
- (२८) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जप करना ।
- (२९) चिन्तन सहित जप करने से अन्तरायों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है ।

## ● दूरटना उद्देशो

(१) सर्वव्यापक परम सूक्ष्म चेतन तत्त्व के जेनुं नाम प्रणव (ओम्-ॐ) छे तेनी प्रतीति अहुषनसमाजने करवावानो प्रयत्न करवो. (२) 'योग'नो प्रचार, प्रसार अने संशोधन करवा प्रयत्न करवो. (३) समाजनुं नैतिक धोरण ठियुं लाववा माटे साहित्य द्वारा आध्यात्मिक ज्ञाननो प्रचार अने प्रसार करवानो प्रयत्न करवो. (४) आ उपरांत 'अहुषनहिताय-अहुषनसुभाय'ने लगतां कार्या, जेवां के, केणवणी, तजीजी सारवार वगैरे करवा माटे प्रयत्न करवो.

## આઇ સંસ્થાપક તથા આધ્યાત્મિક વડા

પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી

PRINTED & PUBLISHED BY :-

Dr. S. S. Bhikshu for

AUMGURU PREMSAMARAPANDHYANBHIKSHU PARIVAR TRUST

(Reg. No. E/4416 Date 11-5-81)

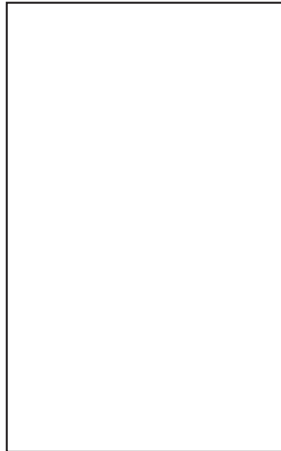
From :- 3/B, Paliadnagar Society, Narapur, Ahmedabad-13

Printed at : Shardul Printing Press

Hon. Editor : Minish Patel

I.T.Exe. DIT (E)/80G(5) / 252 / 2008-09

To,



- પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજશ્રી સાથેનાં પ્રેરક પ્રસંગો - સંસ્મરણો સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.
- “ઓમ્ પરિવાર”ની કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓ વિશેની માહિતી પણ સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.

નોંધ : જગ્યા-મર્યાદાને કારણે અન્ય કૃતિ-સામગ્રી સ્વીકારી શકાતી નથી.

- રુતમ્બરા સંપાદન સમિતિ

### લવાજમદર :

|                                 |    |        |
|---------------------------------|----|--------|
| ત્રિવાર્ષિક સભ્ય (ભારતમાં) ...  | ₹  | ૧૦૦-૦૦ |
| આજીવન સભ્ય (ભારતમાં) ...        | ₹  | ૫૦૦-૦૦ |
| ત્રિવાર્ષિક સભ્ય (પરદેશમાં) ... | \$ | ૫૦-૦૦  |
| આજીવન સભ્ય (પરદેશમાં) ...       | \$ | ૧૫૦-૦૦ |
| છૂટક નકલની કિંમત ...            | ₹  | ૧૦-૦૦  |

### લવાજમ મોકલવાનું કે રુતમ્બરાને લગતો પત્રવ્યવહાર કરવાનું સ્થળ :

ડૉ. સોમાભાઈ એ. પટેલ (ડૉ. સ.સ. ભિક્ષુ)  
૩/બ, પલિયાડનગર, દર્પણ સર્કલ પાસે,  
સેન્ટ જેવિયર્સ હાઈસ્કૂલ રોડ,  
નારણપુરા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩  
☎ ૦૭૯ ૨૭૯૧૧૯૫

### સૂચના :-

- (૧) લવાજમ ચેક, ડ્રાફ્ટ અથવા મનીઓર્ડર દ્વારા “ઓમ્ગુરુ પ્રેમસમર્પણધ્યાનભિક્ષુ પરિવાર ટ્રસ્ટ” ના નામે મોકલવું. સાથે આપનું પૂરું નામ, સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી મોકલવાં.
- (૨) જે સભ્યના રહેઠાણનું રુતમ્બરા અંક મોકલવાનું સ્થળ બદલાયું હોય તેમણે તેમના નવા રહેઠાણનું પૂરું સરનામું L.M. નંબર સાથે લખી મોકલવું, જેથી વ્યવસ્થાપકો દ્વારા અંક મોકલવામાં સરળતા રહે.

Web : [www.aumparivar.com](http://www.aumparivar.com)  
E-mail : [aumparivar@yahoo.com](mailto:aumparivar@yahoo.com)

Web : [www.yogabhikshu.org](http://www.yogabhikshu.org)  
Facebook : [yogabhikshu.aumparivar](https://www.facebook.com/yogabhikshu.aumparivar)